

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Fredagsmys – En ritual av vår tid

En kvalitativ undersökning med ett induktivt angreppssätt.

Socionomprogrammet

C-uppsats

Höstterminen 2012

Författare: Maria Ruul och Catherine Stolfer Suneson

Handledare: Tore Brännberg

Förord

... Sist men inte minst vill vi tacka Tore Brännberg för inspiration och för oss, en väl avvägd handledning. Vi båda är mycket nöjda med att vi båda författare återigen kan konstatera att vi haft ett mycket gott samarbete arbetet igenom.

Abstract

Titel: Fredagsmys – En ritual av vår tid

Författare: Maria Ruul och Catherine Stolfer Suneson

Nyckelord: Fredagsmys, familj vs. individ, gemenskap, rutin – ritual.

Vårt syfte har varit att exemplifiera hur *fredagsmys* kan gestalta sig i barnfamiljer och vad *fredagsmyset* kan innebära för familjens individer och individernas familj samt dess sammanhållning.

Detta är en kvalitativ undersökning. Vi har valt att anta ett induktivt angreppssätt vilket innebär att vi har utgått från vårt material och därefter har alla uppsatsens delar färdigställts. Vi har med andra ord gått upptäckandets väg. Vi har varit intresserade av att undersöka varför människor gör som de gör och vad det har för betydelse för dem men även varit intresserade av att finna mönster. Därav har vi rört oss inom sociologins område.

Vårt urval har bestått av sju föräldrar som vi har intervjuat. Vi har valt att presentera och analysera vårt material med hjälp av teman.

Vårt material har visat att det pågår en ständig dragkamp mellan individers- och familjens behov och önskningar. Det pågår också en förhandling mellan *fredagsmysets* utformning och familjens tillvaro. *Fredagsmyset* är en ritual som bryter av rutiner och sker mestadels bakom stängda dörrar.

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	5
1.1 Inledning och bakgrund.....	5
1.2 Vårt eget <i>fredagsmys</i> – vår förståelse.....	6
1.3 Syfte och frågeställningar.....	6
2. Tidigare forskning.....	8
2.1 Managing the Everyday Health Puzzle in Swedish Families with Children.....	8
2.2 Cosy Friday- An analysis of Family Togetherness and Ritual Overconsumtion.....	8
2.3 Småbarnsföräldrars vardagsliv.....	10
2.4 Individen träder I förgrunden.....	11
2.5 A world of their own making – myth, ritual, and the quest for family values	11
3. Våra teoretiska utgångspunkter.....	13
3.1 Familjens funktion – Parsons funktionsdifferentieringsprocess.....	13
3.2 Gemeinschaft och Gesellschaft.....	13
3.3 Rollteori.....	14
3.4 KASAM.....	15
4. Metod.....	17
4.1 Val av metod.....	17
4.2 Urval.....	18
4.3 Bortfall.....	19
4.4 Etiska överväganden.....	19
4.5 Genomförande.....	21
4.6 Intervjusituationen.....	22
4.7 Transkribering.....	23
4.8 Bearbetning och analysmetod.....	24
4.9 Reliabilitet och validitet.....	25
4.10Metodkritik.....	25

5. Våra resultat och analyser.....	27
5.1 Fredag-stör ej! Är upptagen med me myself, I and us..	27
5.2 Mi casa es mi casa.....	29
5.3 Rutiner bryts av- ritualer tar vid.....	32
6. Slutdiskussion.....	37
6.1 Sammanfattande slutanalys.....	37
6.2 Vidare forskning.....	38
7. Referenser.....	39

1. Introduktion

1.1 Inledning och Bakgrund

Vi, som många andra när vi hör begreppet *fredagsmys* tänker på ett massivt intag av diverse läckerheter. I den här studien så vill vi gå bortom chipstrasket och hitta en djupare mening med ett socialt fenomen som återkommer hos många barnfamiljer varje vecka. Vi finner detta ämne aktuellt då begreppet *fredagsmys* har blivit allmänt vedertaget på senare tid. Beviset för detta är att när man läser en dagstidning så hittar man många artiklar som refererar till fenomenet. Det kan stå i allt från ekonomi-delen, där en reporter kan kommentera en kommande kvartalsrapport med en undran om hur mycket *fredagsmys* som det kan tänkas bli efter beskedet. Men också på sportsidorna möter vi idrottsstjärnor som berättar om att när andra har sitt *fredagsmys* så befinner jag mig istället på gymmet. Även vår statsminister Fredrik Reinfeldt använde *fredagsmys* i ett tal från Almedalen i somras där han lyfte fram dem som han kallar för de viktiga samhällsbärarna (de som jobbar i branscher med oregelbundna tider) och att det är dessa människor som gör det möjligt för oss andra att ha *fredagsmys*.

Jonas Engman, etnolog på Nordiska muséet berättar i TV4 Nyhetsmorgon i juni 2012 om sin forskning kring *fredagsmys*. Han säger att det är ett förhållandevis nytt begrepp som började dyka upp i slutet på 80-talet. Vid samma tidpunkt så släppte staten TV-monopolet och då skapades konkurrens om tv-tittarna. Han menar att fredagar nu har tagit över lördagens roll. Engman säger att på 60-talet så både arbetade man och gick i skolan på lördagar och för att markera ledigheten så brukade arbetarna suppa till på lördagkvällen. Men i och med ändrade arbetstider så fyller idag fredagen detta behov av ledighetsmarkör. Men skillnaden nu idag är att det är övervägande småbarnsfamiljer i medelklassen som ägnar sig åt denna företeelse. *Fredagsmyset* ger uttryck för någon samhällelig normalitet där fritiden värderas samt markeras och kanske till och med hyllas mycket högt. (TV4 Nyhetsmorgon, 2012)

Vid sökning i nationalencyklopedin så fick vi ingen träff på ordet *fredagsmys*. Vi tänker att det kan ha att göra med att det är ett förhållandevis nytt begrepp på en företeelse som dock har funnits längre. Ordet kom med i svenska akademins ordlista år 2006.

Fredagsmys kan till synes verka som något litet och obetydligt men i själva verket tror vi att det finns betydligt mer i företeelsen än take away och frosseri. Det finns en värdefull vinst som kommer med *fredagsmyset* till en förhållandevis låg insats vad det gäller investeringar och tid. I artikeln ”*Fredagsmys* är heligt” i Expressen 9 oktober 2009 uttrycker en pappa att *fredagsmyset* är av stor vikt då det sätter punkt för veckan och att det fungerar som språngbräda in i helglugnet. Barnpsykologen Marie Carlsson menar i artikeln ”Barnpsykologen: vi behöver *fredagsmys*” även det i samma tidning, samma dag, att vi behöver *fredagsmys* som ett avsatt, inplanerat och återkommande tillfälle för alla i familjen att få träffas. Hon poängterar att det har en avstressande effekt på oss att upprepa myset och dess innehåll.

Inför vår studie hade vi en tanke om att ämnesvalet inte var av känslig karaktär. Vi fick en bit in i vår studie känslan av att det kanske inte var riktigt så. Våra informanter ställde sig till en början frågan om deras fredagkvällar verkligen räknades som *fredagsmys*. Därefter började vi fundera på vad som egentligen läggs in i begreppet *fredagsmys*. Vi kände att någon slags prestationsångest lyste igenom hos våra informanter, att *fredagsmys*et förpliktigar, åtminstone när någon utomstående ska ta del av det.

Vi är inne och nosar på sociologins domäner då vi undrar varför familjer gör som de gör och vad det har för betydelse för dem. Människor ingår i olika kollektiv och familjen är ett av dem. Mänskligt beteende är alltid intressant och viktigt att försöka förstå sig på. Kan man upptäcka mönster som upprepas och i så fall varför dem gör det.

1.2 Vårt eget *Fredagsmys* – Vår förförståelse

När vi funderar på vad vi har för tankar och erfarenheter kring *fredagsmys* som kan påverka vår uppsats upptäcker vi både skillnader och likheter hos oss och våra funderingar. Vi som skriver uppsatsen är födda 1974 och 1988. Vi båda upplever att det råder någon slags inflation kring begreppet *fredagsmys* eller mys överhuvudtaget idag. Människan tycks söka efter tillfällen där det finns utrymme för att mysa, någon form av frizon från vardagen. Media matar oss ständigt med mysbilder. Vi upplever att *fredagsmys*et börjar bli extremt heligt för familjer. Då ska man vara med familjen. Vi märker båda två av *fredagsmys* från både arbete, skola och dagis. Vi båda har erfarenhet av *fredagsmys* från våra ursprungsfamiljer och den äldre av oss lever också idag i en familj med man och 3 barn. Den äldre av oss kan inte dra sig till minnes att de pratade om *fredagsmys* i sin ursprungsfamilj. Men minns dock hur de kunde åka till Gunnars livs på Avenyn för att köpa speciella revbensspjäll eller perioder då det åts räkor på rostad bröd på fredagkvällarna samt att de tittade på Nöjesmaskinen på tv. Den yngre av oss har växt upp med *fredagsmys* i form av att familjen samlades framför tv:n med en popcornskål och tittade på ett gemensamt familjeprogram på tv exempelvis Sikta mot stjärnorna.

Vi båda kopplar *fredagsmys* till god mat och snacks och en tid på veckan då man egentligen inte gör någonting, det är ganska kravlöst. Men man vill vara hemma och det vi upplever är att det är ett av de skönare inslagen under veckan. Vi har båda en känsla av att det är okej att vara hemma en fredagkväll och inte göra något speciellt, man behöver inte vara socialt utåtriktad denna kväll. Däremot ska man på lördagen vara utvilad och i full gång igen. Vi tänker att fredagkvällen utgör en slags paus från alla måsten. Men att alla måsten helst ska vara uträttade innan fredageftermiddagen/kvällen börjar för att pausknappen ska kunna tryckas på.

1.3 Syfte och frågeställningar

Vårt syfte med den här uppsatsen är att undersöka, upptäcka och exemplifiera hur *fredagsmys* kan gestalta sig i barnfamiljer. Syftet är även att utforska vad

fredagsmyset kan innebära för familjens individer och individernas familj samt dess sammanhållning. Vårt syfte har genererat i följande frågeställningar:

- Vad har *fredagsmyset* för betydelse för individen och familjen?
- Vad har *fredagsmyset* för funktion i barnfamiljer?
- Vad betyder *fredagsmyset* för att göra familjen till en social enhet?
- Finns det olika former av *fredagsmys*? Ser det olika ut beroende på familjemönster?
- Finns det ett behov av *fredagsmys*? Varför?

2. Tidigare forskning

I vår sökning efter forskning som gjorts inom ämnet *fredagsmys* så har vi upptäckt att det inte finns så många studier gjorda inom detta område. Det vi har funnit som behandlar just *fredagsmys* är en del av pågående undersökning gjord av Helene Brembeck som forskar kring hur det är att växa upp i överflöd. Vi har även upptäckt en pågående undersökning som bedrivs av etnologen Jonas Engman på Nordiska Museet som handlar om just *fredagsmys*. Ytterligare en C-uppsats på ämnet *fredagsmys* har vi stött på som har ett mer etnologiskt perspektiv. Denna har vi valt att lämna därhän. Vi har dels på grund av den knapphändiga tidigare forskningen på området och dels på grund av det datamaterial vi samlat in valt att gå utanför ramarna och tittat på forskning som gjorts inom familjeliv och samhällsstrukturer för att därmed kunna svara på vårt syfte och våra frågeställningar.

2.1 Managing the Everyday Health Puzzle in Swedish Families with Children

Barbro Johansson och Eva Ossiansson (2012) har i en kvalitativ undersökning tittat på matvanor som en del i familjers sätt att få ihop livet samt hälsan i familjen. De intervjuade 12 familjer under tre tillfällen under en sjutton månaders period. Undersökningen visade att många familjer försöker att äta eller har ambitionen att äta hälsosamt och riktiga lagade middagar. Detta gjordes med varierande resultat. Många familjer var uppbokade med flera fritidsaktiviteter på vardagarna samt av förvärvsarbete. Detta gjorde att föräldrarna i familjerna kunde känna sig klivna och ibland fick välja mellan riktig mat eller möjligheten att delta i aktiviteter. I undersökningen visade det sig att fredagarna sågs som den dagen då man äter tacos samt att man fortsätter kvällen med att äta chips och ibland även något sött. Familjen är samlad och myser i soffan och ofta tittar man på tv samtidigt. Barnens läggning får denna dag dra ut på tiden. Den här dagen sågs av informanterna som ”kick-off” för andra rutiner vad det gäller matlagningens tidsåtgång och vad måltiden består av men också för tid med och för familjen. Den här dagen sågs det som okej att äta onyttigare med ledordet att det ska vara bekvämt. Även lördagen visade sig ha vissa bestämda rutiner såsom lördagsgodis men också att maten kunde få ta lång tid på sig att bli klar.

2.2 Cosy Friday- An analysis of Family Togetherness and Ritual Overconsumption

Helene Brembeck är professor i etnologi vid Göteborgs Universitet och förståndare på Centrum för konsumtionsvetenskap. Hennes forskningsområde är föräldraskap och barndom i konsumtionssamhället. Ovanstående titel är en del av ett pågående forskningsprojekt som heter: Managing overflow där Brembeck står för delen som handlar om att växa upp i överflöd.

Brembeck (2012) skriver att rötterna till *fredagsmyset* finns att hitta så långt tillbaka som på slutet av 60-talet och början på 70-talet. Vid den här tidpunkten började man byta ut de mer formella middagarna och de söndagsmiddagar man hade då till sammankomster där man åt baguetter, brie och drack rödvin. Från början var *fredagsmys* något som bedrevs främst av människor på vänsterkanten tillhörande proggenerationen. Dessa människor arbetade ofta inom dagis och fritids, vilket ledde till att de överförde *fredagsmyset* även till dessa arenor. Brembeck (2012) tror att det är på grund av den tiden som *fredagsmyset* uppstod på är orsaken till att *fredagsmyset* varit så väldigt barncentrerat fram till våra dagar. På 70-talet var barn och deras uppfostran av största vikt. På den tiden fanns ett anti-aktöriskt uppfostringsideal. Fenomenet har också förändrats från att vara ett kollektivt sådant till ett mer privat. Det är nu för familjen.

Fredagsmys ses idag som ett självklart fenomen. Brembeck (2012) har framförallt intresserat sig för överflödet som hon menar omger själva *fredagsmysandet*. Hon säger att det visat sig att det inte kan vara *fredagsmys* utan tv, soffor, chips, drickor och att rutinen på det hela måste vara samma varje tillfälle. Dock är rutinen inte samma för alla familjer men att varje familj har sin speciella dagordning att följa. Brembeck menar att även om hon kommit fram till att *fredagsmyset* är ritualiserad så ses samtidigt *fredagsmyset* som motsatsen till det vanliga ordnade och uppstyrda vardagslivet.

Brembeck (2012) visar i sin forskning att *fredagsmys* inte används som ett pedagogiskt tillfälle att lära barnen hur de ska bete sig utan att det är ett väldigt barncentrerat. Undantaget är att det ibland används för att hålla barnens längtan efter godis under kontroll. *Fredagsmys* har man för barnens skull. Det är barnens smak vad det gäller mat, snacks och tv-program. Däremot har ibland de vuxna eget *fredagsmys* efter att barnen lagt sig för kvällen. *Fredagsmyset* ses som ett sätt att skilja på hektisk och lugn tid för familjen. Ett tillfälle för föräldrar att ge sina barn mycket uppmärksamhet samt möjlighet att sätta upp sina barn på en piedestal en gång i veckan. Att ge barnen odelad uppmärksamhet och kärlek och fungerar som en slags kompensation för en i övrigt hektisk tillvaro. Fredagar är en tid fri från alla krav och måsten, tid att ha en skön stund tillsammans. Helgerna är annars ofta fulla av aktiviteter för familjerna. Fredagar är ofta den enda tiden tillsammans med hela familjen under hela veckan.

Det viktiga med *fredagsmys* poängterar Brembeck (2012) är att det inte finns något rätt eller fel eller måsten i själva utförandet. Det krävs dock mer än bara familjen, det ska till något mer, att man konsumerar något, mat, tv, snacks, drickor. Sådant som andra dagar ofta kan ses som något dåligt eller i alla fall något som bör undvikas. En lust att belöna sig för att man äter hälsosamt under veckan verkar inträffa på *fredagkvällen*. Det är precis som om mat och snacks som vanligtvis ses som av något sämre kvalitet ur föräldrarnas synpunkt är det som krävs för att familjen ska kunna uppnå tillståndet av avslappning och att vara en känslomässigt närvarande familj. Och det är där överflödet kommer in. Det behöver vara mycket av allt! Detta för att den rätta känslan skall uppstå. Människor verkar behöva ha ett stadigt intag av ”mat” och en tv för att kunna hålla sitt sinne och sina hjärtan öppna och mottagliga för de som deltar i *fredagsmyset*, deras känslor och samtal. Närheten till de andra familjemedlemmarna är också viktig. Helst ska alla sitta/ligga i samma soffor med kroppskontakt med alla som följd.

Brembeck (2012) noterar att det finns många utomstående som vill tycka till eller diktera hur familjernas *fredagsmys* skall gå till. Olika experter på barn pratar om barnens behov av *fredagsmys* och behov av att någon gång ibland bli satta på en piedestal i och med det moderna stressiga familjelivet. Men också att det finns många kommersiella aktörer som vill få in just deras produkter på *fredagsmys*ets agenda.

I sin analys av *fredagsmyset* använder sig Brembeck (2012) av olika affektteorier för att förklara *fredagsmys*. Hon menar på att *fredagsmyset* kan jämföras med en utekväll med dans. Det skapar en särskild rytm och vibbar hos dem som deltar. Med tanke på närheten av familjemedlemmarna menar hon att deras att vibbar så att säga tonar in varandra till något som känns skönt. Hon skriver också att *fredagsmys* därmed kan vara ett verktyg för att manipulera familjens vibbar. Brembeck konstaterar avslutningsvis med att säga att *fredagsmyset* är här för att stanna men att det skulle kunna förändra sig i all tysthet till något annat.

2.3 Småbarnsföräldrars vardagsliv

Att göra familj är ett centralt begrepp i Therése Wissös avhandling om småbarnsföräldrars vardagsliv. Enligt Wissö (2012) präglas det moderna samhället av en mångfald gällande familjekonstellationer men hon konstaterar samtidigt att de allra flesta barn växer upp i en kärnfamilj som hon definierar som en familj med föräldrar som bor tillsammans och med gemensamma barn. Wissö menar att dessa data tyder på att kärnfamiljsidealet är den mest framträdande familjebildningen idag även om andra familjekonstellationer är möjliga. I Wissös forskning har det framkommit att de flesta föräldrar i undersökningen menar att de som bor tillsammans är synonymt med de som definieras som familj. Dock menar några deltagare i Wissös undersökning att det kan ingå fler i familjen än de som bor tillsammans, dessa tankar har främst kommit från föräldrar som lever i ombildade familjer. Enligt Wissös undersökning så är kärnfamiljen nära sammanlänkat med det man uppfattar som en ”riktig familj” och något av ett ideal. Wissö (2012) menar att en förklaring till detta tanke sätt kan vara den fortfarande rådande heteronormen och tvåsamhet som präglar vårt samhälle genom sociala normer och lagar. Wissös forskning visar även på att föräldrar som lever i ombildade familjer kan uppleva sig själva som att leva i en kärnfamilj då definitionen sker genom att det finns en mamma och en pappa och förhoppningen finns om att ta hand om varandra på ett långsiktigt plan.

Wissö (2012) hänvisar till en undersökning som Maren Bak har gjort beträffande ensamstående kvinnors sätt att resonera kring situationen som ensam förälder. Bak talar om dels en självbärande familjestrategi där den ensamstående mamman upplever att föräldraskapet fungerar bra och är ”gott nog”. Den andra inställningen är de kvinnor som anammar en traditionell familjestrategi som upplever att den nuvarande situationen som ensamstående mamma bidrar till en ofullständig familj då den inte innefattar en man och en far och en upplevelse av otillräcklighet. Wissös forskning tyder på att längtan efter idealet ”mamma, pappa, barn” inte främst handlar om den socioekonomiska faktorn utan på att familjen främst symboliserar omsorg och trygghet.

Wissö (2012) ifrågasätter föreställningen om att människan idag framförallt fokuserar på att uppfylla sina egna individuella mål och att hen skulle ställa sina egna behov i centrum. Wissö menar att enligt hennes undersökning så utformas vardagen i familjen utifrån barnets behov. Hon menar dock att barnet och dess existens i familjen kan ses ur ett individualiseringsperspektiv som en del i de vuxnas självförverkligande. Wissö menar att det råder delade meningar om den barncentrerad man talar om idag, föräldrar för resonemang sinsemellan om sina egna mål och behov respektive barnets och utifrån det skapar de en vardag med dess rutiner.

Vad man kan se som återkommande i Wissös undersökning är att alla föräldrar talar om tillsammanstid vilket betyder att de som bor i samma hushåll också ska göra saker tillsammans och att det är viktigt. Tillsammanstiden hänger ofta samman med aktiviteter och saker man gör tillsammans. Wissö (2012) menar även att tillsammanstid inte innefattar vardagliga göromål utan är istället sammankopplat med avspänd gemenskap. Wissö beskriver också att många föräldrar ser vardagens många och tidskrävande rutiner och måsten som ett hinder för det ideala familjelivet och föräldrarna upplever inte att det finns tid till att ”bara vara”. Många föräldrar i Wissös undersökning uttrycker en önskan om att ”få mer tid tillsammans”. Det finns en viss diskrepans mellan familjernas familjeideal och realiteten. Vissa föräldrar lyckas förverkliga idealet medan vissa föräldrar använder sig av en strategi som bottenar i att tänka sig in i hur tiden skulle kunna fördelas med familjen om omständigheterna och premisserna skulle se annorlunda ut.

2.4 Individen träder i förgrunden

Bäck-Wiklund (2009) beskriver den stora strukturomvandlingen som skedde i slutet av 50-talet som satte sina spår i form av förändrade sätt att leva familjeliv på. Exempel på detta är att kvinnorna i allt högre grad började arbeta utanför hemmet samt att utbildning blev tillgängligt för alla. Detta ledde fram till vårt senmoderna samhälle som vi lever i idag. Ett utmärkande drag i det är den allt större individualisering som äger rum samtidigt som kollektivet får mindre betydelse. De många olika familjepolitiska åtgärder som vi har ökar på familjemedlemmars individuella autonomi än mer. Den ökade individualiseringen skriver Bäck-Wiklund (2009) kan ha att göra med att värderingar som tidigare varit kollektivt delade nu förlorat mycket av sin betydelse. I stället har det blivit viktigare att själv kunna hitta sätt att förhålla sig till det stora utbud av livsstilar och värderingar som finns.

2.5 A world of their own making – myth, ritual, and the quest for family values

Gillis (1996) skriver att nutidens familjers olika ritualer är privata samt lösryckta. Han säger att vi alla är beroende av sammanslutningar där likvärdiga värderingar finns och att familjen kan vara en sådan. Genom familjen eller en

annan sammanslutning får vi en tillhörighet som kan ge oss de symboliska värden som kan hjälpa oss att identifiera oss med gruppen. Gillis (1996) menar också att vi lever i två familjer, en som är den riktiga familjen men också att vi har en tänkt familj som endast existerar i våra tankar. I vår riktiga familj pågår det ofta en kamp mellan olika viljor och åsikter medan vår tänkta är ett resultat av våra idealbilder som skapats av olika myter och ritualer. Det blir därmed stor diskrepans på ideal och verklighet. Vår tänkta familj blir därmed vår sinnesbild av hur vi vill att familjen och familjelivet ska vara och se ut. Den bilden speglar vi oss i för att förstå oss själva som familjemedlemmar. Vi tolkar det som att Gillis (1996) menar att i takt med att idealbilden förändras så sker förändringar även inom ens familjekultur.

Gillis (1996) säger också att vår tid är unik på så sätt att familjer idag själva skapar sina myter och ritualer samt är de som bevarar dessa. Tidigare kunde man mer luta sig mot ett mer kollektivt värdesystem. Det gör, menar Gillis (1996) att vi numera är närmast maniska i vår besatthet av familjens liv. Detta beror på att vi inte längre har den ovan nämnda kollektiva värdesystemet att haka fast våra moraliska värderingar i.

Något som visar hur mycket vi värdesätter familjen idag är enligt Gillis (1996) tendensen att så många gifter om sig efter att de skilt sig. Förr var kärnfamiljen stark, både fysiskt och kulturellt, nu hotas den då det finns många andra familjekonstellationer och då är det svårare att föra kulturella värden vidare på samma sätt.

3. Våra teoretiska utgångspunkter

3.1 Familjens funktion- Parsons funktionsdifferentieringsprocess

Funktionsdifferentieringsprocessen är en del av Parsons utvecklade strukturfunktionalistiska teori. Parsons förklarar familjens historiska utveckling från stora släktsystem till storfamiljer vidare till kärnfamiljen som en följd av en tilltagande differentiering i samhället. Knoll(2005) skriver att Parsons menar att detta gör att de funktioner som tidigare varit förknippade med familjen såsom produktion av det som en familj behövde för att överleva numera har flyttats utanför familjerna. Nu finns det ett stort antal specialister som så att säga befriat familjerna från många av dessa tidigare primära uppgifter. Omhändertagandet av barn och gamla sköts utanför hemmet och industrin producerar allt vi behöver. Detta gör tvärtom mot vad många tror att familjens funktionella betydelse ökar i stället för att minska beskriver Knoll (2005) Parsons tankegångar. Detta leder till att kärnfamiljen får en unik och viktig roll för de uppgifter som den lämpar sig bäst för idag, nämligen att vara den plats där barnen får sin primära socialisation. Familjen har även till uppgift att ha en stabiliserande effekt på de vuxnas personligheter. Dessa psykosociala funktioner är de som blir kvar för den funktionsspecialiserade familjen att sköta.

3.2 Gemeinschaft och Gesellschaft

Begreppsparet gemeinschaft och gesellschaft myntades av den tyske filosofen och sociologen Ferdinand Tönnies för över 120 år sedan och betyder gemenskaper på tyska. Gemenskap är något vi söker efter skriver Knoll och Witt (2005) då det är inom just gemenskap med andra som vi får många av våra känslomässiga behov tillfredställda såsom vänskap, trygghet, kärlek och närhet. En sådan gemenskap representerar familjen. Men vi längtar inte bara efter gemenskap och det som kommer med detta utan vi har även en längtan efter individuell frihet och självständighet. Detta är önskningar som kan begränsas av exempelvis en familj som är en variant på gemenskap. Inom den gemenskapen krävs att medlemmarna anpassar sig men också att de håller sig på den plats de har. Knoll och Witt (2005) skriver också att vi idag tycks ha ett ideal som betyder att vi vill ha frihet fast i gemenskap samt att vi vill vara självständiga i trygghet. De fortsätter också med att säga att det verkar som att ju mer familjen eller idén om familjen hotas utifrån desto mer vinner just idén om familjen och drömmen om familjegemenskap terräng. De båda skriver också att den framgång som gesellschaft visar förutsätter en viss upplösning av gemeinschaft.

Tönnies menar att det här med att vara människa och därmed en handlande varelse ser helt olika ut i gemeinschaft och gesellschaft. Asplund (1991) beskriver sin tolkning av Tönnies, gemeinschaft som samlevnad som har med det förtroliga, privata och exklusiva att göra. När man föds blir man automatiskt medlem i ett gemeinschaft. Det är något som består och känns äkta och levande. Ingen kan konstruera eller planera ett gemeinschaft. Asplund (1991) tolkar Tönnies som att

människor i ett gemeinschaft inte nödvändigtvis behöver ha blodsband men att relationerna blir som den mellan syskon. Gemeinschaft är en gemenskap där människor förenas trots olikheter medan i ett gesellschaft har människor oftast liknade orsaker till att vara medlem där men att de i grunden är ensamma inom gesellschaftet.

Om gesellschaft säger Asplund (1991) att Tönnies menar att den typen av gemenskap är mer mekanisk och konstruerad och hör urbana miljöer till. Det har också med det rationella tänkandet att göra, man tänker sig till hur man ska handla för att uppnå något. Asplund (1991) menar att gesellschaft har likheter med marknaden där människor hamnar i konflikter då den har sin grund i ekonomisk fördelning. Asplund (1991) skriver att Tönnies konstaterar att ett tidigare utbrett gemeinschaft nu ger vika för ett alltmer utbredande av gesellschaft. Det finns dock grupper som gör motstånd mot detta i ett försök att behålla gemeinschaft.

3.3 Rollteori

”Det beror antagligen inte enbart på en historisk tillfällighet att ordet person ursprungligen betyder mask. Det rör sig snarare om ett erkännande av att alla alltid och överallt, mer eller mindre medvetet, spelar en roll... Det är i dessa roller som vi känner varandra; det är i dessa roller som vi känner oss själva”. (Goffman, 2009 sid 26)

Erving Goffman (2009) skriver i boken *Jaget och maskerna* om det sociala beteendet och liknar det vid en teaterföreställning. Goffman menar att individen träder in i olika roller beroende på den sociala situationen och dess karaktär. Detta gör individen på grund av att hen förväntas bete sig och göra olika typer av föreställningar beroende på publik. Vid föreställningen upprätthåller individen en fasad som antingen görs avsiktligt eller oavsiktligt.

Goffman (2009) talar om främre och bakre scener. Han menar att publik och situation är avgörande för hur framträdandet utförs. Goffman definierar begreppet scen som en utpräglad situation med bestämd publik. Beroende på situationens utformning, plats samt dess publik skiftar scenens karaktär. På den främre scenen agerar individen såsom hen förväntas göra enligt de normer som tros vara de rätta inför just den specifika publiken. Individen väljer att framhäva vissa egenskaper som antas vara positiva under framträdandet samtidigt som andra sidor tonas ner eller döljs. Individen försöker att förmedla ett positivt intryck på sin publik. Goffman (2009) menar att på de bakre scenerna finns det utrymme för att ge uttryck för de underkuvade egenskaperna som individen besitter.

Den främre- och bakre scenen har ett slags platsbundet förhållande till varandra. Goffman (2009) drar paralleller till en teaterpjäs då han talar om föreställningen på scen. Där individen spelar en tilldelad roll på den främre scenen och där platsen bakom scenen får betecknas som backstage. Goffman talar om den bakre scenen som en plats där rekvisitan kan avlägsnas och rollen individen spelade på scenen kan läggas åt sidan. Där finns det utrymme för avkoppling och återhämtning inför nästa framträdande. Goffman (2009) beskriver, utifrån psykologernas begreppsapparat, beteendet på den bakre scenen som regressivt.

Han menar att beteendets karaktär tenderar att återgå till ett tidigare utvecklingsstadium och att den bakre scenen tillåter ett sådant beteende som kanske annars inte är socialt accepterat enligt våra normer i samhället.

Goffman (2009) tar upp begreppet *tron på rollen* där han diskuterar individens egen tro på sin äkthet i sin roll. Enligt honom finns det två ytterligheter. Den ena är när individen är fullständigt övertygad om att det hen försöker förmedla är innerligt och genuint. När publiken också har förvissats om äktheten i rollen så finns det inte många potentiella tvivlare kvar. Den andra ytterligheten som Goffman talar om är när individen själv tvivlar på sin egen rolläktighet. Ändamålet från aktören behöver inte ens vara att försöka övertyga sin publik om sin äkthet. Det kan till och med vara oväsentligt för individen då man spelar rollen för att uppnå andra syften. Denna extrem kallar Goffman (2009) för cynisk. Den cyniske aktören behöver dock inte alltid antas agera på detta sätt för egen vinning. Goffman tar upp som exempel serviceyrken där aktörerna nästan tvingas agera på ett cyniskt sätt av sin publik. Ett annat exempel som han nämner är servicemän på bensinstationer som kollar däcktrycket åt ängsliga bilister trots att det egentligen inte behövs eller att man som säljare säger det som kunden vill höra även om det inte är helt sanningsenligt. Ytterligare ett begrepp som Goffman (2009) talar om är *idealisering* där han menar att aktören många gånger vill ge sin publik ett förskönat intryck. Han menar att man försöker ge sken av att man är lite bättre än man faktiskt är. Goffman talar om idealisering ur flera synvinklar, det handlar inte alltid om att man ska ge uttryck av att vara bättre än man är utan det kan även vara att man spelar en roll då man vill förminska sig själv och skapa medlidande och en känsla av värdelöshet. Om man ska lyckas att skapa ett sådant idealiserat intryck så måste aktören skapa en dramatisk effekt som går hand i hand med vad observatören förväntar sig utifrån ett stereotypiskt synsätt.

3.4 KASAM

Antonowsky (2005) var intresserad av vad det finns för friskfaktorer som gör att människor kan ha det bra och må bra trots tuffa förutsättningar. Vad i deras liv bidrar till välmående och hälsa. Han kom fram till att det hängde ihop med människors känsla av sammanhang som i sin tur består av 3 grundpelare. Dessa är *begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet*. Antonowsky menar att *begriplighet* innebär människans upplevelse av förståelighet och struktur. Detta begrepp talar till människans intellekt och det man upplever sig veta. En intensiv känsla av begriplighet underlättar människans hantering av svåra och oförutsedda situationer. *Hanterbarhet* menar Antonowsky har med människans skicklighet att möta situationer som uppstår. Hanterbarhet talar även till det upplevda förfogandet över egna resurser samt upplevelsen av tillgång till ett nätverk. När Antonowsky talar om *meningsfullhet* menar han människans motivation och drivkraft i livet. Meningsfullhet är det som fyller oss med livslust och hopp samt ger mening åt vårt liv. Han menar även att upplevelsen av att kunna påverka och utforma sitt liv och dess innehåll är av betydande karaktär när man pratar om meningsfullhet.

Antonowsky (2005) menar att dessa tre komponenter som innefattas i begreppet KASAM är nära sammanlänkade med varandra. Man behöver dock inte alltid ha

lika stora delar av vardera. Något som Antonowsky också tar upp är att vikten av de olika komponenterna varierar beroende på vilken livsfas individen befinner sig i. Han menar att känslan av förutsägbarhet är extra viktig under barndomen. Känslan av delaktighet och balans i arbetslivet är av mer betydelse i vuxen ålder för att känslan av sammanhang ska gå i en positiv riktning. Antonowsky poängterar dock att det även kan finnas andra områden i den vuxnes liv som påverkar styrkan av känslan av sammanhang, såsom delaktighet i ett fungerande och utbrett nätverk. Antonowsky beskriver att om föräldrarna upplever en stark känsla av sammanhang så är chansen stor att detta även överförs till deras barn.

4. Metod

4.1 Val av metod

Vi har valt att använda oss av en kvalitativ forskningsmetod i vår uppsats. Vi är inte intresserade av att kunna dra några generella slutsatser så därför uteslöt vi ett kvantitativt alternativ. (Greasley, 2008) En kvantitativ forskningsmetod skulle inte ge oss möjlighet att få fram detaljerade berättelser från våra informanter. Vi skulle inte ges möjlighet att få ta del av deras egna uttryck och formuleringar. En kvantitativ undersökning innehåller ofta fler informanter och den metoden är den mest lämpade om man är intresserad av att jämföra och dra slutsatser som är mer generaliserbara. (Greasley, 2008) Vi har dock valt att använda oss av ett kvalitativt tillvägagångssätt då vi vill fokusera på att ta reda på föräldrars upplevelser, erfarenheter och tankar kring *fredagsmys* i just deras familj.

Vår utgångspunkt är ett induktivt angreppssätt. Larsson (2005) skriver att ett induktivt tillvägagångssätt kännetecknas av att den ger forskaren möjlighet och förutsättningar att med egna ord och begrepp tala om och redogöra för sina upplevelser om ett visst fenomen. Det här utan att vara bunden eller styrd av en specifik teoretisk utgångspunkt. Ett induktivt tillvägagångssätt utmärks även av att man inte arbetar utefter en viss förutfattad hypotes som forskare utan att begrepp och teori växer fram ur det material som forskaren inhämtar.

Vår induktiva ansats innebar en stress för oss i inledningsfasen. Rent logiskt skulle vi velat ha genomfört punkter som ”tidigare forskning, ”val av teorier” och även spikat syfte och frågeställningar tidigt i vår forskningsprocess. Vi båda är egentligen kontrollmänniskor. Därför blev det en stor utmaning för oss båda att våga kasta oss ut i det okända. Vi har försökt hålla oss coola och ha tillit till att vi kommer hitta intressanta infallsvinklar och material att arbeta med. Den induktiva ansatsen har inneburit att vi har fått börja arbeta i mitten av uppsatsen och därefter arbeta oss både framåt och bakåt successivt.

Enligt Kvale (2009) så ger den kvalitativa forskningsintervjun möjlighet för forskaren att undersöka och försöka förstå respondentens livsvärld ur dennes synvinkel. Trost (2010) menar att valet av en kvalitativ forskningsmetod bör göras om man är intresserad av att förstå olika sammanhang och handlingsmönster och om man är nyfiken på att söka förståelse för hur människor resonerar och reagerar kring exempelvis ett visst fenomen. Bryman (2012) menar att den kritik som riktats mot den kvalitativa forskningsmetoden är att den är mycket subjektiv, att resultatet många gånger bygger på forskarens egna val av vad som uppfattas som viktigt och betydelsefullt i exempelvis intervjumaterialet. Kritik har även framförts mot den kvalitativa forskningsmetoden i form av bristen på generaliserbarhet, forskningsresultatet säger egentligen bara något om det lilla urval som gjorts. Vi anser dock att det kvalitativa forskningsvalet är det bäst lämpade för vår undersökning då vårt syfte är att försöka förstå hur föräldrar upplever *fredagsmys*, vad de har för erfarenheter kring fenomenet i deras familj och vilken funktion de upplever att *fredagsmys* har för dem. Vi lockas av möjligheten att kunna samtala om ämnet *fredagsmys*, vrida och vända, undersöka och upptäcka tillsammans med informanten. Utmaningen att försöka lyssna på både det som uttalas och det som inte sägs med ord och förmågan att hålla sig

öppen för det som informanterna förmedlar och få dem att berätta så utförligt som möjligt tilltalar oss. Vi tror att vi genom en kvalitativ forskningsmetod har god chans att komma åt kärnan i våra informanternas upplevelser och på ett mer djupgående sätt tala om och uppfatta våra informanternas berättelser.

Bryman (2012) menar att inom kvalitativ forskning så är man många gånger intresserad av att vilja begripa och förstå den sociala verklighet som respondenten upplever och lever i. Bryman uttrycker även att kvalitativa forskare ofta är benägna att betona kontexten av det som studeras. Detta är något som vi anser är av stor vikt i vår undersökning då vi tror att vi, för att kunna förstå fenomenets betydelse, behöver förstå dess sammanhang och kontext för att det ska skapa meningsfullhet och insikt.

Bryman (2012) menar att valet av att använda sig av kvalitativa forskningsintervjuer är tidskrävande med tanke på transkribering av genomförda intervjuer men metoden är dock av attraktiv art då den innebär hög flexibilitet och man har möjlighet att ställa frågor av mer öppen karaktär. Intresset i kvalitativa intervjuer ligger i informanternas beskrivningar till skillnad från kvantitativ forskning då forskarens intressen står i fokus. Med tanke på vårt syfte så ligger det i vårt intresse att ta reda på våra informanternas egna upplevelser och erfarenheter snarare än att uppfatta mängd och generaliserbarhet, därför anser vi att ett kvalitativt forskningsval stämmer bäst överrens med vårt ändamål.

4.2 Urval

Enligt Bryman (2012) bör urvalet av informanter väljas utifrån forskningens syfte och problemformuleringar. Man bör också enligt honom intervjua de som är relevanta för studien som skall genomföras. Vi har i vår forskning använt oss av ett bekvämlighetsurval då vi varit angelägna om att få tag i en viss grupp, nämligen föräldrar för att intervjua dem. Vi har helt enkelt valt att intervjua dem som vi fått tillgång till då vi även haft begränsat med tid. Vi har vad Bryman (2012) skriver om använt oss av det urval som funnits lättillgängligt för oss. Ett så kallat icke-sannolikhetsurval. Magne Holme och Krohn Solvang (1997) menar att användningen av ett bekvämlighetsurval gör att forskningens slutsatser inte kan ses som representativa för hela populationen. De går så långt som att säga att det även kan bli ett missvisande resultat.

Vi sökte efter åtta informanter och vi ville att de skulle vara föräldrar som själva är över 18 år och som har åtminstone ett barn. Vi ville inte intervjua släktingar till oss trots att erbjudande om detta fanns. Vi kom fram till att vår relation till dem skulle kunna komma att påverka intervjun och dess innehåll. Då vi lade ut vår förfrågan om informanter på facebook så innebär det att någon av oss har någon form av koppling till dem vi intervjuade. Vi fick tag i sju kvinnor och en man. Man kan spekulera i vad det betytt för vår undersökning att det blev så många kvinnor. Urvalet gjorde att vi inte har haft någon möjlighet att säga något om könsskillnader i vårt material. Man kan också tänka sig att vårt ämnesval *fredagsmys* eventuellt appellerade mer till kvinnorna än männen. Det skulle också kunna vara så att då vi själva är kvinnor så kanske förfrågan gick ut till fler kvinnor än män.

Åldrarna på våra informanter ligger i spannet 27 år till 49 år. Tre föräldrar har ett barn vardera. Tre föräldrar har två barn vardera och de två återstående föräldrarna har tre barn var. Antalet föräldrar som var medlemmar i en kärnfamilj var tre stycken, antalet som var föräldrar i ombildade familjer var också tre. Två föräldrar var ensamstående. Alla föräldrar var heterosexuella. Även om vi är lite nöjda med att vi fick informanter som var fördelade på just ovanstående familjebildningar så tycker vi att det hade varit mycket intressant om vi fått med någon homosexuell familjebildning samt om vi hade kunnat få någon förälder med utländskt ursprung. Detta då vi i tidigare forskning fått fram att *fredagsmys* är en företeelse som framförallt är något som förekommer i medelklassens kärnfamiljer. Det skall också nämnas att vi fortsättningsvis nämner våra ombildade familjer som kärnfamiljer. Detta då vi läste i Wissös (2012) avhandling att de flesta ombildade familjer ser sig som kärnfamiljer. Då våra informanter representerar någon form av majoritet i samhället vad gäller familjekonstellationen så hade det varit intressant att utforska hur det ser ut på fredagkvällar hos de familjebildningar som inte är representerade i vår undersökning. Genom att ha frågat vad våra informanter arbetar med och hur och var de bor tycker vi oss kunna säga att de alla har en liknade socioekonomisk status.

De flesta av våra informanter var ivriga deltagare i studien som tyckte att det var intressant att medverka. Vi upplevde dock att en av våra informanter ställde upp med visst motstånd men efter betänketid så bestämde hon sig för att ställa upp.

4.3 Bortfall

Magne Holme och Krohn Solvang (1997) skriver att man både vid intervjuundersökningar likaväl som enkätundersökningar får räkna med ett visst bortfall. Så blev även fallet i vår undersökning. Med en informant hade vi väldigt svårt att få till en tidpunkt då vi kunde träffas. Till slut satte vi en tidsgräns, om vi inte lyckades få till intervjun innan den tiden var gången skulle vi strunta i att ta med den. Det var också precis vad som hände. Det var tråkigt att vi inte fick gjort även den åttonde intervjun men vi kände att vi inte vågade vänta längre med att börja bearbeta vårt material. Särskilt då med tanke på tidspressen som är sammanlänkad med C-uppsatsskrivande. Den förälder som vi inte intervjuade var medlem av en kärnfamilj. Bortfallet kanske även säger något i sig. Kanske denna informant kände sig kluven till att delta i studien eller så kanske det helt enkelt kan vara så att föräldrar som förvärvsarbetar har en del att stå i. Prioriteringarna kanske blir andra saker då än att delta i en student-uppsats.

4.4 Etiska överväganden

Vi har vid våra etiska överväganden utgått från vetenskapsrådets forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning (Vetenskapsrådet 2012-11-23) I denna text från vetenskapsrådet utgår man från fyra primära krav när man diskuterar olika etiska principer som man bör beakta i sin forskning.

Dessa huvudkrav är samtyckeskravet, nyttjandekravet, konfidentialitetskravet och informationskravet.

Samtyckeskravet innebär att forskaren inhämtar samtycke från uppgiftslämnaren om vad en medverkan i undersökningen innefattar. Det ska tydligt framgå på vilka villkor medverkandet råder under och att informanten själv bestämmer över sitt eget deltagande i undersökningen. Deltagaren får själv bestämma om hen vill avbryta intervjun och ett avbrytande ska inte medföra några negativa konsekvenser för den enskilde. Vi har muntligen informerat våra uppgiftslämnare inför intervjuerna om deras rätt att avböja att svara på vissa frågor om de inte vill eller om de helt vill avbryta sin medverkan i undersökningen. Vi informerade dem även om att de vid förfrågan får ta del av vår resultatdel som innefattar information vi inhämtat från intervjuerna innan uppsatsen färdigställs.

Nyttjandekravet innebär att de uppgifter som samlats in om den enskilde enbart får nyttjas för forskningsändamålet. Vi har informerat våra informanter om att personliga uppgifter inte kommer att lämnas ut och inte heller de fullständiga intervjuerna. Vår datainsamling kommer enbart användas som grund för vår analys i denna uppsats.

Konfidentialitetskravet innebär att uppgifter av etisk känslig karaktär samt uppgifter som kan identifiera våra informanter ska förvaras så att endast vi som forskare kommer åt dem. Det är enbart vi som författare som kommer att ta del av det insamlade materialet och det är vårt ansvar att det så förblir. Vi har anonymiserat våra uppgiftslämnare och andra personer de möjligen nämnt under intervjun. Vi har bestämt oss för att ge våra informanter alias istället för att använda oss av någon form av kodsysteM. Detta för att vi har velat hålla vår text levande och inte velat riskera att förlora människan bakom informationen som ges.

Informationskravet innebär att vi som forskare informerar informanten om att medverkan i undersökningen är frivillig och kan avbrytas när som helst. Information skall även ges om syftet med forskningsuppgiften. Vårt syfte med vår forskning, den att undersöka *fredagsmys* har vi pratat med våra informanter om både vid förfrågan om medverkan i studien samt i början av intervjuerna. Vi har gett våra uppgiftslämnare muntlig information inför intervjuerna om deras rätt att avbryta intervjun närhelst de önskar och att deltagandet är frivilligt. Vi delgav även våra informanter om att vi kommer att anonymisera dem och att uppgifter som framkommer under intervjutillfället endast kommer att användas för att färdigställa denna forskningsuppgift.

Kvale (2009) skriver om att man som forskare tvingas göra en massa olika val och att dessa på något sätt får konsekvenser. Redan innan intervjuerna hade vi bestämt oss för att om vi hamnar i ett val mellan att få fram vetenskapliga intressen kontra etiska betänkligheter så skulle vi tänka på vad som är mest gott för människan som vi intervjuar. Detta för att vi båda är övertygade om att kvalitativ forskning till stor del är byggd på tillit till forskaren. Vi tänkte också att om vi hamnar i den situationen så skulle vi försöka komma på andra sätt få fram informationen så att det fortfarande rimmar väl med ett gott etiskt handlande. Vi diskuterade också det som Kvale (2009) resonerar om, de processer som kan sättas igång i samband med intervjuerna. Intervjusituationen som sådan att informanten sitter en längre stund och samtalar om saker i sitt liv med intresserade åhörare kan göra att huvudet

kanske sätts igång på ett sätt som vi kanske inte avsett från en början. Detta var inget vi visste något om hur det skulle bli i verkligheten innan intervjuerna påbörjades. Det vi kom överens om var att vi skulle erbjuda våra informanter att höra av sig igen till oss om det skulle uppstå några frågor eller funderingar i efterhand. Så här i efterhand känner vi att det var väl bara vid en intervju som det kändes aktuellt att fundera över om vi skulle gräva vidare i ett känsligt område som informanten själv tog upp. Då vi båda på något sätt kände att det spår informanten var inne på ändå låg utanför vårt syfte valde vi genom en tyst överenskommelse oss forskare emellan att leda tillbaka informanten till ämnet.

Som Kvale (2009) hävdar har forskaren i kvalitativ forskning alltid tolkningsföreträde av materialet. När vi suttit och bearbetat vårt material har vi även fört diskussioner huruvida det är lämpligt att återge vad vissa informanter ordagrant uttryckt. Detta för att vissa uttalande kan när de är nedskrivna samt ryckta ur sitt sammanhang upplevas som lite hårda. Vilket inte varit vår känsla under intervjusituationen då vi haft tillgång till hela kontexten samt haft tillgång till kroppsspråk och tonfall. Dessa uttalande har vi valt att inte använda som citat. Istället har vi använt informationen i resultatet med hjälp av den kontextinformation som vi sitter inne på. Vi har funderat på om våra informanter känt sig så pass avslappnade att de kanske uttryckt sig på ett sätt som de kanske inte annars skulle göra. Det här är något vi inte velat utnyttja för att skapa ”löpsedelcitat” i vår uppsats.

4.5 Genomförande

Då vi valt att arbeta induktivt var vi angelägna om att få tag i informanter så fort som möjligt. Vi valde att lägga ut en förfrågan om att vara med i vår studie om *fredagsmys* på bådas våra facebooksidor. Vi satte även igång att fråga vänner och bekanta om de själva eller någon de känner skulle ha lust och tid att delta i vår forskning.

Det gick förhållandevis smidigt att få tag på informanter kanske på grund av forskningsämnets art. För att vi skulle veta om en person var lämplig att intervjua frågade vi om fredagkvällen på något sätt ser annorlunda ut jämfört med övriga vardagkvällar. Vi upptäckte nämligen att om vi ställde frågan om de har *fredagsmys* så blev en del osäkra på om det som de gör på *fredagkvällen* verkligen kunde räknas som *fredagsmys*.

Vi upplevde det lite mer problematiskt att få till tider som passade både för informanterna och för oss själva. Det blev tydligt att alla verkade ha mycket att göra. Vi eftersträvade att få till så många intervjuer som möjligt på dagtid då vi själva hade begränsade möjligheter till kvällsarbete. Tid och plats bestämdes över telefon eller via facebook.

Då vi valt att göra en semistrukturerad intervju fick vi ganska snabbt sätta igång och göra en intervjuguide. Med tanke på vår induktiva ansats hade vi bråttom med att komma igång med intervjuerna och dessförinnan tillverka en intervjuguide. Det gjorde att vi var långt ifrån de förberedelser som Gillham (2008) menar att man ska ta sig tid med. Exempelvis så upplevde vi att vi inte hann göra någon

pilotintervju utan vår första intervju fick i viss mån agera som sådan. Vi gjorde dock inga stora förändringar av vår intervjuguide efter den. Men den första intervjun var ändå en väldigt värdefull erfarenhet för oss då den gjorde att våra hjärnor på ett dramatiskt sätt satte igång att fundera kring ämnet och jobba även då vi inte var upptagna med uppsatsskrivandet.

För att komma på vilka frågor som skulle ställas satt vi och försökte spruta ur oss så många frågor som möjligt om *fredagsmys*. Efter det inträdde en något svårare fas där vi skulle bestämma oss för vilka frågor som skulle ställas under intervjuerna. Särskilt svårt fann vi att göra dessa val då vi beslutat oss för att forska induktivt. Därmed var vi inte på något sätt säkra på vad vi egentligen sökte efter. Detta gjorde att vi försökte ha frågor som handlade om olika områden på fenomenet *fredagsmys* för att förhoppningsvis inte omedvetet styra det material vi sedan skulle komma att få och för att få ett så stort och brett material som möjligt att arbeta med. Vår största vinning med att använda oss av en intervjuguide var, precis som Gillham (2008) säger att de frågor man har blir ställda till varje informant. Dock inte nödvändigtvis i samma ordning. Vår intervjuguide bestod till största del av teman som vi ville beröra såsom hur informanternas fredagsmys ser ut, hur tillvaron i övrigt ser ut, familjekonstellation och fredagsmys i ursprungsfamilj. För oss blev det en hjälp att hålla spåret under intervjuerna samtidigt som vi var aktiva med att utnyttja de avstickare som naturligt uppstod i informanternas berättelser.

4.6 Intervjusituationen

Vi har i de flesta fall låtit informanterna välja var de vill bli intervjuade förutom de två informanter som själva varit studenter. Där har vi tyckt att det varit naturligt att träffas i skolmiljö då det varit praktiskt för båda parter då det är en arena som vi dagligen vistas på. Fyra av våra informanter intervjuades i hemmiljö och en informant intervjuade vi på caféet på Pedagoggen på initiativ av vår informant. Ingen av intervjuerna har genomförts i en strikt och avskalad miljö utan i en antingen offentlig miljö så som caféer eller samlingsplatser inom skolans område eller i en hemmiljö på informantens initiativ. Vi har medvetet valt att försöka hålla oss på öppna platser med folk som kanske passerar då vi velat skapa en avdramatiserad intervjusituation. Vi har velat framkalla en avslappnad atmosfär där vi kunnat samtala med våra informanter på ett avslappnat sätt om fenomenet *fredagsmys*. Vi är dock medvetna om att det är vi som forskare som har makten att bestämma vilka svar vi ska följa upp och vilka svar vi väljer att inte lägga så stor vikt vid. Det är vi som definierar själva situationen och det är inte ett vanligt samtal mellan jämbördiga parter. Vår avsikt har varit att försöka undvika att våra informanter skulle känna sig förhörda av oss då vi även valt att spela in intervjuerna. Inspelningarna gjordes med två I-phone-mobiler tillhörande oss i fall något oförutsett skulle hända med den enas inspelningar. Beslutet att spela in har varit förknippad med en del vända. Bryman (2012) menar att inspelningen i sig kan göra att intervjupersonerna spänner sig och att konversationen inte alltid blir lika naturlig när informanterna vet att de spelas in. Kvale (2009) resonerar som så att man får väga för och nackdelar mot varandra i frågan. Då vi ville ha möjlighet att koncentrera oss på att få flyt i samtalet samt koncentrera oss på våra frågor och informanternas svar istället för att vara tvungna att anteckna samtidigt så kände vi

att fördelarna med att spela in vägde tyngre. Alla våra informanter samtyckte till inspelningarna.

Under intervjuerna har vi inte haft någon färdig idé om vem som skall fråga vad utan det har kommit naturligt och utan att vi avbrutit varandras tankegångar, kanske för att vi har flera års samarbete bakom oss vid det här laget. Vi har båda varit med på samtliga intervjuer utom två. På grund av vissa tidsbegränsningar hos två av våra informanter var vi tvungna att genomföra varsin intervju på egen hand. Längden på intervjuerna har varierat mellan 30-45 minuter. Innan vi startade intervjuerna småpratade vi med informanten. Längden på detta varierade stort men vi lät det ta den tid som verkade behövas för att vår deltagare skulle känna sig redo att börja. Småpratet verkade fungera som någon slags uppvärmning, egentligen lika mycket för oss själva som för informanten. Detta var något vi gjorde uttalat och efter vår intuition. Flera av deltagarna uttryckte sin uppskattning för ämnet samt undrade hur vi kommit att tänka på det. När småpratet började ta slut gick vi över till att informera om att materialet endast kommer att användas i syfte att producera vår C-uppsats och att deltagandet är frivilligt och att informanten när som kan avbryta sin medverkan eller avböja att svara på någon specifik fråga. Vi frågade också särskilt om att få samtycke till att spela in intervjun. Vi erbjöd även våra informanter att ta del av vårt material från inspelningarna men precis som Gillham (2008) skriver i sin bok om forskningsintervjuer att de allra flesta tackar nej till detta så blev det också så i verkligheten. Vi frågade även våra informanter om vi fick kontakta dem på nytt via mejl eller telefon om det skulle visa sig att vi skulle behöva någon kompletterande information.

Vi har båda varit mycket medvetna om att trots vårt till synes ”ofarliga” ämne är en intervjusituation ändå inte som ett vanligt samtal. Vi har som Dalen (2007) beskrivit det försökt hålla oss känsliga och öppna inför våra informanters berättelser. Vi har visat ett, enligt oss äkta intresse för vad de har att berätta och varit noga med att inte låta egna moraliska värderingar skina igenom. Viktigt för oss har också varit att försöka inge en känsla av att vi har gott om tid och av att vi är lugna och avslappnade. Men vi har även velat förmedla att vi känner oss privilegierade för att de vill lämna ut en bit av sitt familjeliv till oss.

4.7 Transkribering

Vi har transkriberat alla våra intervjuer med allt vad det innebär att ändra det talade språket till ett skriftspråk. Gillham (2008) beskriver det som att intervjun ser väldigt annorlunda ut i skrift mot hur den först uppfattades. Den förlorar mycket av sin karaktär då man går miste om tonfall och tempo, dvs. alla ickeverbala signaler. Vår egen upplevelse är dock att när vi läste transkriberingarna så kändes intervjuerna väldigt levande inom oss. Om det beror på att hela forskningsprocessen går väldigt fort fram vid en C-uppsats att det därmed tar väldigt kort tid från att vi intervjuade till att vi satte igång att transkribera går att fundera över. Kanske kan det också bero på att vi var väldigt intensivt koncentrerade och närvarande då vi genomförde intervjuerna och att de så att säga nästlade sig fast hos oss.

Genom att skriva ut intervjuerna kände vi att huvudet började förbereda sig för den annalkande analysen. Detta är också något som Kvale (2009) nämner, att om man som forskare skriver ut sina intervjuer själv så har man fortfarande med sig själva känslan som man hade vid intervjutillfället. Han menar också att om man är flera som skriver ut intervjuerna så bör man ha kommit överens huruvida det skall vara exakt ordagrant eller inte så att formen blir så lika som möjligt för att underlätta analysen. Vi valde att skriva ut hälften av intervjuerna var. Valet mellan att skriva ut exakt varje mellanord eller att markera varje paus ansåg vi vara relativt lätt. Då vi egentligen inte är ute efter att analysera språket som sådant valde vi att bara skriva ut de hela ord våra informanter sa samt att göra om talspråket till ett skriftspråk som gör det enkelt att läsa transkriberingarna. Men även om vi kommit överens om formen så är vi medvetna om att som Kvale (2009) också påpekar att en viss egen omedveten tolkning eller omarbetning av texten sker hos den som skriver ut då man använder sig av olika stilar när man skriver. Det finns ingen definitiv sann översättning från den muntliga formen till det skriftliga språket.

Vi såg däremot ingen anledning till att redan i detta stadie anonymisera våra informanternas identitet då ämnet som tidigare sagts rimligen inte kan uppfattas som ett kontroversiellt sådant.

4.8 Bearbetning och analysmetod

Vår bearbetning av vårt material började som redan sagts när vi satt och transkriberade intervjuerna. I och med det långsamma transskriberandet blev det naturligt för oss att börja tänka på vad och vilken innebörd informationen hade som våra informanter sa. När vi väl hade våra transkriberingar klara tog arbetet vid med att läsa igenom dem om och om igen. För att få lite mera struktur på det våra informanter sagt sammanfattade vi deras svar. Det här gjorde vi genom att lyfta ut huvudfrågorna som vi ställt samt alla informanternas svar på dessa. Efter detta tog diskussioner vid där vi efter många samtal om vad våra informanter egentligen svarat utkristalliserade olika teman som vi fann intressanta att arbeta vidare med. I samma veva hittade vi också vissa citat som vi ansåg talande för temana. Så här långt komna i analysen började vi även tänka på vilka teorier och tidigare forskning som vi skulle kunna använda oss av för att diskutera med vår empiri. Detta förlopp kändes som det mest naturliga då vi har vårt induktiva angreppssätt. Om vi istället hade valt ett deduktivt angreppssätt hade vi fått börja med att, som Fejes och Thornberg (2009) skriver, bestämma teorier för att pröva den eller de utifrån en på förhand vald hypotes. Det finns även en mellanväg att gå mellan dessa angreppssätt som kallas abduktiv metod. Där varvas teori med empiri.

Vårt induktiva val har påverkat hela utformningen av vår uppsats och således även vårt sätt att analysera vårt material. Slutet av vår analys bestod av att försöka prata om vad vi kommit fram till med andra ord och liknelser för att försöka få våra analyser mer levande.

4.9 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet handlar enligt Bryman (2012) om det är möjligt att reproducera forskningen av någon annan vid ett annat tillfälle och även hur tillförlitlig forskningen är. Magne Holme och Krohn Solvang (1997) menar att det kan vara svårt att nå hög reliabilitet i kvalitativ forskning på grund av att den sociala processen är central i kvalitativ forskning. Det här gör det svårt att återskapa exakt samma förutsättningar. Kvale (2009) menar att en alltför ensidig strävan att nå hög reliabilitet kan hämma oss som forskare i intervjusituationer då man kanske avstår från att ställa spontana följdfrågor vilket kan leda till att information går förlorad. Vi har utgått från en och samma intervjuguide i alla intervjuer men varje intervju har ändå fått sin helt unika karaktär då den sociala interaktionen mellan oss forskare och våra informanter av förklarliga skäl sett olika ut gång till gång. Vårt mål har varit att få fram de enskildas berättelser snarare än att forska på ett sätt som gör att någon annan skulle kunna göra om på exakt samma vis.

Kvale (2009) menar att för att man ska kunna generalisera resultatet i forskningen så behöver det finnas fler informanter än vad som vanligtvis finns i kvalitativa undersökningar. Vi har dock inte haft någon ambition att generalisera våra resultat utan vårt syfte har varit att vi har velat upptäcka vad just våra informanter har att säga om *fredagsmys*. Våra informanter symboliserar exempel på hur *fredagsmys* kan se ut i barnfamiljer. Alla individer i vår undersökning ingår i en familj men alla familjer innehåller inte likadana individer.

Validitet är enligt Bryman (2012) en slags kvalitetsmätning av undersökningen som innehåller bland annat om man har undersökt det man har avsett att undersöka samt hur undersökningens genomförande sett ut. Bryman menar att det inte är helt enkelt att uppnå hög validitet i kvalitativa studier då dessa studier kräver mer flexibilitet. Vi har hållit oss till att undersöka ämnet *fredagsmys* men på grund av vår induktiva ansats så har vi fått vara mer flexibla i vad det finns att upptäcka.

4.10 Metodkritik

Vårt urval har bestått av sex kvinnor och en man. Vi är medvetna om att det kan begränsa våra analysmöjligheter då vi inte har en balans mellan könen. Vi kan därmed inte föra någon diskussion om könsskillnader. Våra informanter är 27-49 år med barn i åldrarna 2-18 år och vi är medvetna om att det stora åldersspannet kan ha inverkan på våra informanters svar. De föräldrarna med äldre barn har kanske en annan distans eller erfarenhet av *fredagsmys*. De kanske även befinner sig i en annan livssituation idag med lite äldre barn och vad det innebär för vardagen. Vi ville inte begränsa vårt urval när vi gick ut med förfrågan om deltagande i vår undersökning till en början mer än att vi sökte föräldrar med minst ett barn. Detta för att vi inte visste hur svårt det skulle vara att få tag på informanter men även för att vi inte hade en tydlig hypotes eller teori att utgå ifrån. Vi ställde oss öppna till vilket material och information som skulle kunna tänkas dyka upp under intervjuerna. I efterhand känner vi att det hade varit intressant att få med informanter från olika samhällsklasser, annan etnisk

bakgrund än svensk och kanske en homosexuell familjekonstellation för att undersöka potentiella skillnader och likheter. Dessa tankar har dock uppstått i ett senare skede då vi har mer kunskap kring ämnet *fredagsmys*.

Då någon av oss eller båda har en viss förkunskap om våra informanter så är vi medvetna om att det kan påverka oss i intervjusituationerna. Vi har i möjligaste mån försökt hålla oss så neutrala som möjligt och fört kontinuerliga diskussioner oss forskare emellan om viss information framkommit under intervjutillfället eller om det är något vi tycker oss se med hjälp av den förkunskap vi har om personen. Vi har dock försökt att hela tiden återkomma till våra transkriberingar samt inspelningar för att påminna oss själva om vad och hur saker faktiskt har sagts för att undvika att vår förkunskap och förförståelse om informanterna ska ta överhand.

Vi är medvetna om att våra sju intervjuer inte säger något om någon annan utanför vår undersökning. Våra resultat går inte att generalisera men det har heller inte varit vårt syfte. Vi hade dock önskat att vi hade haft tid och utrymme till ett större urval för att få ett fylligare material att arbeta med men tiden har varit knapp så därför fick vi besluta oss om att begränsa oss till sju intervjuer.

En brist vi ser i vår datainsamling är att vi ett fåtal gånger inte lyckades att följa upp vissa spår som skulle kunna visat sig intressanta. Det naturliga tillfället slank oss ur händerna och vi fann det svårt att återuppta. Det kan ha varit en brist att vi inte hade en tydligt strukturerad intervjuguide till intervjuerna och att vi inte genomförde någon egentlig pilotintervju inför vårt datainsamlade. Detta kan ha bidragit till att vi kände oss lite främmande för intervjusituationen och att vi därmed kanske gick miste om potentiellt intressant information.

Vid de flesta intervjutillfällena har vi båda varit med och intervjuat en person. Vi var medvetna om att det spädde på maktasymmetrin. Vi var rent antalmässigt i överläge och införstådda med att det var vi som styrde samtalet, vilka frågor som ställdes samt har tolkningsföreträde på det material som uppkommer. För att minska detta maktövertag som ändå kommer med uppgiften har vi försökt befinna oss i avslappnade miljöer vid intervjutillfällena. Vi har försökt skapa mer av en diskussion med våra informanter och när en av oss har trätt fram så har den andra lutat sig tillbaka och varit lugn i det. Att genomföra intervjuer på ställen såsom i ett gemensamhetsrum på skolan kan kanske av vissa ses som oprofessionellt och sända ut signaler om att vår forskning inte är så seriös och värd att ta på allvar. Vi har valt plats med en tanke om att det ska främja en avslappnad och avspänd diskussion.

5. Våra resultat och analyser

Här nedan följer en redovisning av våra tre teman. Först redovisas resultatet på ett tema följt av analys på denna.

5.1 Resultat och analys tema: Fredag-stör ej! Är upptagen med me myself, I and us

”Då börjar det ultimata *fredagsmyset* enligt mig...” (Hasse)

Det ultimata *fredagsmyset* sker enligt Hasse efter det att barnen har gått och lagt sig och när sambon har somnat i soffan. Hasse menar att han då får vara helt ifred och göra precis vad han känner för. Hans upplevelse av *fredagsmyset* är att alla andra får göra sin grej på fredagar förutom han själv. Först är det barnen som får sitt *fredagsmys* med varsin skål med chips, ostbågar samt film, sen är det sambotid, därefter tar en slags familjetid vid där det leks och busas med barnen följt av läggning. Hasse uttrycker att han gärna skulle vilja få lite egentid och bara kolla lite på datorn när barnen lagt sig. Men då säger ofta hans sambo att de ska prata och umgås istället. Vilket han gärna gör, men han skulle vilja ha den där egna tiden först en stund för att få andas ut efter veckans kaos. Hasse berättar att han tycker att det är viktigt att alla är hemma på fredagen. Vid vårt intervju tillfälle visade det sig att Hasses sambo skulle vara borta följande fredag vilket störde honom. Dels på grund av att han vill att hela familjen ska samlas och vara tillsammans men även för att han tycker att det är orättvist att hon är borta och att hela ansvaret kring *fredagsmyset* hamnar på honom. Han berättade att ingen av de män som han har i sin bekantskapskrets inklusive honom själv skulle komma på tanken att ens våga ställa frågan till sin respektive om att eventuellt frånvara vid *fredagsmyset*. Då ska man vara hemma.

Hedda menar att *fredagsmyset* i hennes familj ofta brukar innebära att äldsta barnet står i centrum och hon kan ibland få kolla lite på paddisen (I-pad) när hon ätit upp. Då får Hedda själv och hennes man en möjlighet att prata till punkt något de sällan får tillfälle att göra annars. Hon säger även att deras *fredagsmys* fungerar som en slags sammanhangsmarkering för deras familj. Hon berättar att just deras utformning och känsla av *fredagsmyset* är något unikt i just deras familj, likväl som andra familjers *fredagsmys* är unikt i deras respektive familj. Hedda förklarar det som att det hjälper till att skriva historien om deras familj, att så här gör vi på fredagar och det är speciellt för oss. Något som Hedda uttrycker skulle störa henne mycket är om någon i familjen är sjuk på en fredag, då man går miste om en högtidsstund.

”Det är bara en skön samvaro där alla får göra det de vill...” (Anna)

När Anna berättar om sitt *fredagsmys* med familjen så uttrycker hon tydligt att *fredagsmyset* är en tid då alla skall få göra precis vad de vill och känner för. Hon förklarar att det på fredagar exempelvis inte finns några tv-spelsförbud eller tidsbegränsningar som de brukar ha på vardagar. Anna förklarar att *fredagsmyset* är viktigt för henne och familjen för att kunna känna att man kan släppa den inrutade vardagen och känna att man bara få vara.

Elin pratar om att huruvida det blir *fredagsmys* eller inte hemma hos henne beror helt på hennes sinnesstämning just där och då. Elin berättar att om hon känner sig som hurtiga mamman så blir det gemensamt *fredagsmys* för henne och barnen med popcorn och gemensam film. Men Elin uttrycker att om hon själv känner sig lite nere eller på dåligt humör så får barnen istället leka som de vill och hon försöker bara få vara ifred.

Något som vi ser som väldigt intressant och ganska övergripande i våra svar är att *fredagsmyset* ska innehålla något för alla, både som familj och kollektiv men det ska även finnas utrymme för individuella önskningar. För att *fredagsmyset* ska bli något bra och mysigt så förutsätter det att alla i familjen är på plats i hemmet. Vi tänker att denna innerliga vilja att samla familjen symboliserar någon form av önskan att skapa och ge utrymme för gemenskap för kollektivet (familjen). Gemenskapen är således till stora delar individualiserad under *fredagsmyset* där man som individ har möjlighet att göra det man vill och känner för. Förutsättningen är, för att *fredagsmyset* ska bli ultimat, att alla familjemedlemmar har access till varandra och befinner sig inom hemmets fyra väggar. Det är en möjlighet att få vara lite av en ensamvarg om än i ett familjesocialt sammanhang.

Asplund (1991) beskriver Tönnies resonemang om dragkampen mellan den längtan som vi människor har, att få känna oss fria och självständiga men samtidigt längtan efter att få det känslomässiga behovet, så som trygghet, närhet och kärlek, tillfredsställt av familjen. *Fredagsmyset* kräver att alla familjemedlemmar är fria från måsten och krav och under kvällen finns inte några förväntningar på att några större individuella arbetsprestationer skall utföras som det finns under resten av veckan. Detta är en förutsättning för att alla ska kunna göra vad de vill under *fredagsmyset*. Vi tycker oss se att det finns vissa punkter på *fredagsmysets* agenda som är kollektiva och dessa varierar mellan våra informanternas berättelser men utöver de kollektiva inslagen så är *fredagsmyset* fritt att utformas efter individens eget tycke. De kollektiva inslagen under *fredagsmyset* är viktiga för att familjen ska få en dos av gemensamhetskänsla och känsla av samhörighet, men behovet av att bara få vara sig själv och göra vad man själv vill kvarstår. Detta skulle kunna liknas med Zlatan i herrarnas fotbollslandslag. Att få vara en del av ett lag tillfredsställer känslan av att vara en del av något större samtidigt som individen får plats inom laget.

Knoll och Witt (2005) skriver om Tönnies tankar om idealet som verkar finnas att vi vill ha frihet men inom gemenskapens ramar, och i detta fall så är det familjen som symboliserar *gemeinschaft*. Omvärlden i form av olika *gesellschaft* exempelvis arbete, skola, fritidsaktiviteter konkurrerar alla om familjemedlemmars uppmärksamhet under veckans alla dagar. Vi tror att i och med detta utbredande av *gesellschaft* så har familjerna skapat ett forum i form av *fredagsmys* som ett av de få tillfällen där de kan tanka på sin välbehövliga dos av *gemeinschaft*. *Fredagsmyset* kanske fungerar som en motvikt till det övriga individualiserade vardagslivet där hemmet mer fungerar som en landningsbas i veckorna då alla jäktar runt på många andra olika arenor. Eller är *fredagsmyset* bara ett ytterligare tillfälle där alla får göra vad de vill och kollektivets betydelse ifrågasätts? Eller är det en modern variant av ett individualiserat *gemeinschaft*?

Goffman (2009) beskriver att man som aktör kan spela olika roller för att uppnå specifika syften och ibland kan aktören ha en vilja att ge sken av att vara lite

bättre än vad den egentligen är. När vår informant Hasse uttrycker en längtan efter att få ha det, enligt honom, ultimata *fredagsmyset* för sig själv så är han medveten om hans rollrepertoar som han behöver gå igenom för att nå sitt efterlängtade *fredagsmys*. Han måste först spela en roll som pappa i familjekollektivet, dvs. han behöver förmedla ett positivt intryck inför sin publik, alltså sin familj för att sedan spela en roll som sambo inför sin publik i form av sin respektive. Efter att han genomfört detta får han en möjlighet att kliva ännu längre backstage och bara vara ifred och göra vad som faller honom in. Hasse förmedlar att han ofta är otroligt trött på fredagarna efter en tuff vecka och att han kan vara nära till sammanbrott. Dock är ändå hans strävan att upplevas som en god far och sambo av sin publik stor då han låter sina individuella önskningar få stå tillbaka till förmån för hans familj. Här återkommer vi till dragkampen som Knoll och Witt (2005) beskriver Tönnies tankar mellan den individuella viljan och kollektivets betydelse. Vi kan även återkoppla detta resonemang till Wissös (2012) diskussion om människans självcentrering kontra barncentrering i familjen. Enligt Hasses tankegångar så upplever vi att han känner sig som ett offer för kollektivet och därmed får ställa sina egna behov åt sidan. Många av våra informanter talar om *fredagsmyset* med fokus på barnen och deras välbefinnande men flera uttrycker även att *fredagsmyset* är viktigt för dem själva. Vi tror att föräldrarna i vår undersökning mår bra och känner välbefinnande av att upplevas och känna sig som ”den goda föräldern” under *fredagsmyset* med lösare regler kring både godis, läggrutiner och aktiviteter i kontrast till vardagen. *Fredagsmyset* är något som uppskattas av barnen och därigenom får föräldrarnas ego sig en boost då de känner att de gör något gott.

Antonowsky beskriver att för att känna sammanhang så behöver man bland annat känna viss hanterbarhet och meningsfullhet i sin tillvaro. Hanterbarheten i det här fallet, enligt vår tolkning, består av att man under *fredagsmyset* känner att man har tillgång till sitt absolut intimaste nätverk, alltså sin familj. Detta tolkar vi som att känslan av att man som familjemedlem känner att man har möjlighet att helt förfoga över sin tillvaro på fredagkvällarna tillsammans med sina närmaste ökar individens hanterbarhet då både de kollektiva och individuella depåerna tankas på. Familjen ger och står för motivation i livet och att då på fredagkvällar få känna att man då helt och fullt får utforma sin och familjens tillvaro ökar på meningsfullheten för människan. Vi tror att det späder på känslan av att få befinna sig i ett familjärt sammanhang.

5.2 Resultat och analys tema: Mi casa es mi casa

”Om någon skulle komma förbi och ringa på så skulle det störa mig oerhört mycket” (Anna)

Anna är inne på en linje som delas av flera av våra informanter. Hon är helt inställd på att bara vara med familjen då det är fredagkväll. Förslag från vänner som försöker att styra upp något litet festligt en fredag får blankt nej. Hon säger själv att hon skulle totalvägra att gå på en parmiddag eller liknande på en fredag. Hon menar även på att om någon som har vägarna förbi helt spontant skulle ringa på så skulle det störa henne oerhört mycket. Det här är saker som passar sig bättre på en lördag säger Anna. Däremot åker hon och dottern hem till Annas föräldrar

varannan fredag för att sambon då hämtar hem sin son och de kan då behöva lite egentid.

”Det skulle väl kunna komma hem folk till oss men då vill jag veta det i förväg så att jag kan förbereda mig på att det inte blir som det brukar och att jag inte kan vara mig själv” (Hedda)

Hedda säger att hon helst inte vill gå iväg och träffa vänner på en fredag. Detta även om hon som hon själv säger vet någonstans att hon skulle få trevligt. Det händer väldigt sällan att hon går iväg hemifrån en fredagkväll men om hon ändå skulle göra det så gör hon det med motstånd. Hon vill inte bjuda hem vänner till sig en fredag för det är något som hon tycker kräver planering. Då vill hon haft tid för att städa iordning och förberett vad som ska ätas samt handlat detta. Hedda vill också veta om detta i förväg för att själv ställa in sig på att fredagens rutiner inte blir som vanligt. Men också för att förbereda sig på att hon då inte kommer känna att hon kan vara sig själv. Hon har därmed inget till övers för spontanbesök särskilt inte då på en fredag.

Även Hasses familj tillbringar oftast fredagen själva. Om de mot alla odds skulle tillbringa kvällen med några andra så måste det vara familjer som de känner väldigt väl och som också är sådana människor som inte förväntar sig något uppstyrt en sådan kväll. Han upplever det dock som att ”... många familjer är trötta på fredagen och är hemma och liksom kokongar sig”.

Maja berättar för oss hur viktigt det är att alla är hemma på en myskväll. Ingen får åka iväg och träna eller liknade en sådan kväll. Maja själv tror att det beror på att hennes man arbetar oregelbundet. Om de hade haft alla kvällar tillsammans hade den betydelsen av att alla är hemma kanske minskat funderar Maja. Carina ger även hon uttryck för att hon helst vill vara med familjen på fredagkvällen och om de skall bjuda hem vänner så gör hon hellre det på en lördag. Detta för att som hon uttrycker det själv: ”... på fredagen kan man komma hem och bara stänga igen dörren, låsa och bara mysa”. Då åker mysbyxorna på och brasan tänds och man kan bara mysa sig.

”Jag vill dock helst inte umgås med kärnfamiljer en sådan dag då det gör att jag känner mig ensam” (Elin)

Vi har två informanter vars berättelser skiljer sig ganska mycket på punkten huruvida de umgås eller vill umgås med andra på fredagkvällarna. Våra två ensamstående mammor (Elin och Paula) säger båda att de gärna tar emot besök på en fredag samt att de gärna går hem till andra vänner eller släktingar på en fredagkväll. Det kan också vara så att barnen är hemma hos någon kompis och leker eller att barnen har någon kompis hemma hos dem. Enligt Paula är fredagen inte på något sätt helig för henne. Det som skulle kunna sätta käppar i hjulet för att träffa andra människor på fredagen är enligt Elin att hon oftast kan känna sig för trött för att verkligen göra det men att viljan finns. Däremot vill hon då helst inte umgås med kärnfamiljsvänner för de gör att hon känner sig än mer ensam. Hon blir då ännu mer påmind om kärnfamiljsidealet och känner då mer slående att hon och även barnen saknar något.

De flesta av våra informanter menar på att *fredagsmyset* i den rutinbundna formen där alla är inne i hemmet tillhör den mörkare årstiden. Elin säger att *fredagsmyset*

är en ren överlevnadsstrategi under den mörka årstiden. Utan mys skulle hon inte kunna överleva, sen behöver det inte vara just *fredagsmys*.

På sommaren när ljuset och värmen finns är de flesta hellre utomhus, en del är på lekplatsen med barnen och det sker även mer spontant umgänge med de man stöter på utomhus. Hedda uttryckte det på följande sätt: ”På sommaren behövs inte *fredagsmys* på samma sätt då det snarare är ett ständigt intag av festligheter då”.

Vi har tittat in i en för de allra flesta väldigt privat tillställning. En tillställning som fungerar som en fri-zon från socialisation med människor utanför familjen. Man låser dörren och kan tillåta fasaden att rämna. Med familj och mycket mat och godsaker spinner familjen ett nät av trygghet om sig. *Fredagsmys* är en chans att vara med människor som står en så pass nära att man vågar vara den man lite mer känner sig bekväm med att vara. Den man är på fredagkvällarna är nära förknippad med en roll som bara spelas hemma och kan vara väldigt intim och privat och som man kanske inte vill avslöja för utomstående. Detta kanske för att man är rädd att den yta man annars visar urholkas eller åtminstone repas. Det här verkar närmast kräva att man stänger ute andra människor från att delta eller från att ha insyn i ens *fredagsmys*. Det vi gör på *fredagkvällarna* har ingen annan med att göra även om det är helt vardagliga ting som då utspelas i hemmen.

Goffman (2009) talar om bakre- och främre scener. Hemmet får beteckna backstage, ett ställe där man kan släppa mycket av den rekvisita som behövs för den roll som man spelar dagligdags. *Fredagsmys* blir ett ställe där man kan ladda sina batterier inför nästa dags framträdande. Goffman menar att när man befinner sig på den bakre scenen så kan man tillåta sitt beteende att regrediera. Vi ser det som att familjernas vilja att hålla sig för sig själva hemma hos sig själva är nödvändigt för att få ett break från det normativa rollspelandet som sker under veckorna. Att det sedan byts ut mot ett annat rollspel är naturligt då vi aldrig är fria från någon roll.

När Asplund (1991) tolkar Tönnies så skriver han om att *gemeinschaft* alltmer urholkas till förmån för ett alltmer utbredande *gesellschaft*. Det finns grupper av människor som gör motstånd mot detta och som försöker röra sig bakåt i tiden för att bibehålla *gemeinschaft*. Vi tänker oss att *fredagsmys* kan vara ett sådant fenomen som verkar för att *gemeinschaft* inte urholkas helt. Ett försök att balansera upp *gesellschafts* dominans i samhället till förmån för en dos av *gemeinschaft*. Just för att *fredagsmys* är väldigt privat, intimt endast till för familjemedlemmar.

Intressant är att de två ensamstående kvinnorna inte alls berättar om samma vilja att isolera sig som vi upplever de andra familjerna göra. De har en mycket mer öppen inställning till att gå iväg till andra och ha *fredagsmys* eller bjuda hem folk en fredagkväll. De verkar inte ha samma behov av att bygga upp en borg runt om sig. Kan det vara för att man inte har någon att spela kärnfamiljs-rollen tillsammans med? De uttrycker en känsla av saknad av ett ”vi” eller ”oss”. Kan en fredagkväll tillsammans med andra göra att känslan av ensamhet minskas om det då inte är kärnfamiljer som man umgås med. Vi får en känsla av att de ensamstående är mindre ensamma än vad som namnet antyder. De verkar ha många människor runt sig som de kan tänka sig att socialisera med på fredagkvällar.

Goffman (2009) säger att man som människa spelar olika roller beroende på vad för social situation man befinner sig i. Vi funderar på om våra ensamstående mammor har en större vilja att umgås med utomstående personer på fredagar på grund av att de inte kan spela den typiska kärnfamiljsrollen och vill därför söka sig till andra människor och sammanhang där andra roller erbjuds att spela. Antonowsky (2005) talar om vikten av tillgång till ett nätverk som en del av att kunna känna hanterbarhet i sitt liv. För våra ensamstående mammor består detta nätverk av vänner och släkt som fungerar som resurser och det i sig ökar mammornas hanterbarhet och i det långa loppet ger en ökad känsla av sammanhang.

Wissö (2012) skriver att kärnfamiljen är det som av de flesta ses som en riktig familj vilket beror på normen om tvåsamhet bestående av en man och kvinna. Wissö skriver och här hänvisar hon till Maren Bak att det finns två olika familjestrategier för ensamstående att ta till. Antingen tar man till en självbärande familjestrategi som innebär att man är nöjd och klarar av det mesta tillräckligt bra eller så känner man hela tiden att något saknas en att man är en otillräcklig och familjen ofullständig, en så kallad traditionell familjestrategi. När våra ensamstående mammor Paula och Elin ger uttryck för att de gärna går eller skulle kunna gå hem till andra på en fredagkväll ser vi det som att de använder sig främst av den självbärande strategin. Men när Elin så att säga konfronteras med en kärnfamilj på en fredagkväll så hamnar hon raskt i den andra strategin där hon känner sig ofullständig. Medan våra kärnfamiljer kan känna sig avslappnade i vetskap om att de tillhör en majoritet tryggt inneslutna i sina hem.

5.3 Resultat och analys tema: Rutiner bryts av- ritualer tar vid

”Under veckorna känner jag mig som en flygledare med allt som ska klaffa”
(Hasse)

Hasse upplever sin vardag som mycket stressig vilket genererar att han allt som oftast är extremt trött på fredagarna. Han uttrycker dock att han på fredagkvällarna tillfälligtvis tillåter sig själv att släppa på garden då inte alla strikta vardagsrutiner måste upprätthållas längre. Hasse säger att han tillåter sig själv att ta ledigt från sitt, som han uttrycker det, flygledaruppdrag som pågår under veckorna. Han upplever även att *fredagsmyset* blir en möjlighet för barnen att sätta punkt för veckan som varit och de får en njutningsstund i form av godsaker.

Anna berättar att i hennes familj fungerar *fredagsmyset* som ett slags draglok i veckorna för att få barnen att kliva upp varje vardagsmorgon till skolan. Hon menar även att fredagkvällarna fungerar som en morot för henne själv när vardagen känns tung och stressig. Anna säger att fredagen är något av ett mål på veckan, det är något de i hennes familj strävar efter och ser fram emot på veckodagarna. Det fungerar som en slags belöning då veckodagarna ofta innehåller mycket stress, rutiner och måsten. I och med *fredagsmyset* så markerar man att veckan är slut och en helg tillsammans med familjen väntar, säger Anna. Anna menar dock att även helgerna kan vara intensiva och jobbiga men hon säger

att den känslomässiga stressen ändå är lägre på helgerna, det är inga skol- eller jobbtider som ska prickas in till exempel.

Hedda är inne på samma spår som Anna då hon berättar att *fredagsmys* gör det lättare att upprätthålla rutiner på veckodagarna som har med godisintag att göra. Hedda menar också att hot om uteblivet *fredagsmys* kan förekomma vid dåligt uppförande. Hedda talar om en stressig vardag och att en stresstopp ofta infinner sig på onsdagar eller torsdagar. Hon menar dock att på fredagkvällen så andas hela familjen ut och slappnar av i vetskapen om att två dagars ledighet är på ingång.

Paula talar även hon om *fredagsmys* som en ventil för sina barns uppdämda behov av godis och snacks. Paula berättar också att *fredagsmys* är viktigt för familjen då det är ett tillfälle där alla samlas och spenderar tid ihop. Hon talar även om vikten av att få ha en kväll tillsammans med betydligt friare rutiner än på vardagarna.

Carina, som har en äldre dotter till skillnad från våra övriga informanter som alla är småbarnsföräldrar, berättar om känslan som infinner sig när man på fredagseftermiddagen kommer hem från jobbet och kan ta på sig sina mjukisbyxor och krypa upp i soffan. Hon menar att den formen av rutin fungerar som en viktig markering på att nu börjar en kravlös helg. Carina talar om fredagen som ett eftertraktat mål under veckan. Resterande dagar på veckan innehåller kontinuerliga diskussioner om vad man ska äta på fredagen och hon säger att det är viktigt att mat är inhandlad och huset är städat innan fredagen infaller.

”I den bästa av världar hade ju allt varit färdigt såsom storstädat, färska blommor inhandlade” (Hedda)

Det som Carina uttrycker om att hon vill ha handlat och städat innan *fredagsmys* kan börja har många av våra informanter som mål. De ger också uttryck för att myset skulle bli extra bra och mysigt om de här sakerna var gjorda. Men de flesta säger sig inte hinna det här utan myser på ändå. Hedda säger att hon tror och hoppas att de i hennes familj ska kunna ha det mer som Carina när barnen blir större och vardagen inte är fullt lika stressig och kaosartad längre.

”Myset sker spontant men det är mer matplanering som sker inför det” (Maja)

Maja berättar att i hennes familj så har de inte alltid mys på fredagen då hennes man arbetar oregelbundet, men hon uppskattar att de ändå får till en mysdag i veckan. Hon uttrycker att de då brukar äta någon godare mat, hyra en film och äta någon form av snacks. Maja säger att myskvällarna sker spontant, dock krävs viss matplanering dessförinnan.

Carina berättar att när den efterlängtrade fredagen infinner sig så brukar de i hennes familj rutinmässigt åka och köpa mat efter arbetet och sedan åker de hem och tar på sig myskläder och kryper upp i soffan. Carina säger att de ofta lyxar till det lite på fredagen i mat och dryckesväg.

Hedda berättar att i hennes familj är det viktigt med tända ljus på fredagen för att skapa en ordentlig mysfaktor och ofta äts det tacos till middag. Hasse menar att

hans fredagar alltid tenderar att bli stressiga till en början då barnen skall hämtas på olika ställen, det ska skyfflas i köket så han sedan kan laga mat. När hans sambo sedan kommer hem infinder sig ett lugn i familjen och barnen förses med chips och/eller ostbågar. Han och hans sambo brukar samtala och barnen får titta på tv eller göra vad de nu vill göra. Barnen får vara uppe lite längre på fredagar och efter läggdags myser de vuxna framför en dokumentär i soffan tills de somnar.

Anna berättar att de i hennes familj systematiskt inleder *fredagsmyset* med att hyra film och köpa godis. De tittar tillsammans på dotterns film och sedan övergår det till vuxen-tv i form av postkodmiljonären eller liknande. Anna säger att de brukar äta chips och godis och alla får göra vad de vill: Titta på tv, spela tv-spel eller bara slappa. Anna berättar att varannan fredag åker hon och hennes dotter till dotterns mormor på fredagen och då har de precis samma *fredagsmys* som annars men på en annan arena.

Paula berättar att *fredagsmyset* i hennes familj mest handlar om chips, godis och mys framför en film i soffan. Hon berättar att de inte har *fredagsmys* varje fredag men när de väl har det så följer de samma rutiner.

Elin berättar att närvaron av *fredagsmys* är helt känslostyrt. Om Elin är på bra humör så kan hon och barnen titta på film och äta popcorn tillsammans men om hon är på dåligt humör brukar barnen leka själva eller kolla på en film. Elin poängterar också att hon inte kallar det för *fredagsmys* i hennes familj då hon förknippar begreppet med något man gör varje fredag. De kallar det istället för att de har det *fredagsmysigt* hemma hos henne.

”Vi har väl middagen som något vi alla försöker samlas runt. I alla fall oftast”
(Paula)

Vi frågade våra informanter om de har några speciella rutiner i respektive familj för att samla familjen. Det återkommande svaret bland våra informanter är att de flesta försöker upprätthålla middagsrutinen, att hela familjen ska samlas varje kväll för att äta mat tillsammans. De flesta är överens om att det inte alltid är så lätt att genomföra i praktiken. Anna säger dock att de i hennes familj allt som oftast äter middag tillsammans då de alla i familjen, även barnen tycker att det känns trevligt. Anna säger att detta tillfälle dessutom är en möjlighet för alla i familjen att få berätta och prata om sin dag.

”Vi hade ungefär samma *fredagsmys* som vi har idag, det följde samma mall”
(Anna)

De flesta av våra informanter beskriver att fredagsmyset i deras nuvarande familj påminner till stora delar om det *fredagsmys* de upplevt som barn. Viktiga komponenter som våra informanter förmedlar är att hela familjen ska vara samlad och att man får vara uppe längre och att liknande *fredagsmysritualer* upprepas varje vecka.

Familjerna tycks alltid vara i rörelse och på väg. *Fredagsmyset* är ett sätt att både få ett stopp men också en början. Det markerar en annorlunda veckocykel där *fredagsmyset* är veckans mål och även ses som veckans slut. Rutinerna i veckan byts ut mot speciella *fredagsmysrutiner*. *Fredagsmyset* kan liknas vid semester. Rutinerna är vid båda tillfällena betydligt lösare och innehåller mindre vardagsslit och ger båda energi som skall räcka till nästa semester eller fredag. Antonwsky (2005) skriver om vikten av att människor kan känna begriplighet i sitt liv. Vilket innebär att familjerna förstår och vet vad som händer, att de har struktur i och kring sitt liv. Att *fredagsmysets* rutiner upprepas gång på gång tolkar vi som att familjernas känsla av sammanhang ökar då förfarandet på det hela är välkänd för alla i familjen. Det ger trygghet för barn såväl som vuxna att veta vad som väntar. Det blir tydligt och förutsägbart. Kanske är det först när man gör saker flera gånger som man kan känna sig trygg och slappna av och ”vara sig själv”?

Fredagsmysets upprepning fungerar som en medskapare till våra informanternas familjehistoria. Gillis (1996) anser att vår tid är unik då familjer skapar sina rutiner och ritualer själva samt upprätthåller dem då man inte som tidigare kan förlita sig på ett kollektivt värdesystem gör det. Vi håller med Gillis om att varje familj skapar sina egna rutiner men vi tänker att *fredagsmyset* upprätthålls av ett större kollektiv som vi betecknar som samhället.

När våra informanter berättar om sitt *fredagsmys* i sina ursprungsfamiljer så finns det ett visst idylliskt skimmer över berättelserna. *Fredagsmysets* rutiner som de beskriver att de hade då återspeglas tydligt i deras nuvarande familjer. Med *fredagsmysets* mindre fasta rutiner och avsaknad av de vardagliga reglerna så får föräldrarna chansen att ta rollen som den förälder som man kanske skulle vilja vara. Föräldrarna upplever sig inte behöva uppfostra sina barn på fredagkvällar.

Goffman (2009) beskriver den bakre scenen som en plats där beteenden som kanske inte är socialt accepterade får uttryckas. Just för att *fredagsmysets* rutiner sker på den bakre scenen utan insyn av andra gör att föräldrarna kan släppa på rollen som uppfostrare och istället ta en mer intim roll. Därmed skapas en kontrollfri zon i ett övrigt ganska strängt normstyrt samhälle där det finns mycket krav på hur både vuxna och barn ska bete sig. Goffman menar att i och med att rollerna spelas på den bakre scenen finns det möjlighet för familjen till avkoppling och återhämtning. Men det verkar förutsätta att *fredagsmyset* lämnas ifred till familjens medlemmar. Detta för att om en utomstående kommer in förändras scenens position och *fredagsmysets* rutiner förflyttar sig drastiskt längre fram på scenen.

Då veckan är till stora delar sönderhackad för våra familjer så blir det få tillfällen där familjens alla aktörer kan samlas på en och samma gång vilket innebär att *fredagsmyset* blir viktigt. Knoll (2005) skriver om att Parsons menar att den enda funktion som familjerna har ensamrätt på idag är att fungera som en psykosocial vägmästare. Familjen stabiliserar det psykosociala gentemot omgivningens krav. Ett sätt att göra detta är att lägga gemensamt *fredagsmys* i den ena viktskålen som en motvikt mot ett i övrigt differentierat liv. Där barn är upptagna med att vara barn samt de vuxna är på sina yrkesspecialiserade arenor.

Föräldrarna i Therese Wissös (2012) avhandling talar om tillsammanstid som något viktigt men något svårt att få till. De beskriver vardagen som full av måsten och tidskrävande rutiner som hindrar dem att få den idealiserade

tillsammanstiden. Vi tänker att *fredagsmyset* är ett exempel på tillsammanstid just för att den är fri från vardagsrutiner. *Fredagsmyset* som fenomen verkar vara utbrett och alla familjer har sina egna rutiner för hur man gör det. Genom samhällets normer och strukturer så har det konstruerats en tid då tillsammanstid så att säga ska ske.

6. Slutdiskussion

6.1 Sammanfattande slutanalys

Det vi har kommit fram till är i väldigt korta drag att *fredagsmys* är en ritual som ser ungefär likadan ut från gång till gång vad gäller tid, plats och innehåll. Det är något familjen längtar till och som ses som mål och slut på veckan. Det är en ritual som bryter av andra rutiner och det symboliserar en övergång från arbetsvecka till ledighet. Ritualen verkar stärka familjen som grupp och den markerar att familjen är viktig. *Fredagsmyset* är en arena för många viljor som skall jämkas samman och där en viss dragkamp mellan individuella önskningsar och behov kontra hela familjens hela tiden sker. Både de familjer som vi intervjuat samt resultatet från Brembeck's (2012) forskning visar att varje familj har sina egna rutiner för *fredagsmyset*. Det fanns de familjer i vår forskning som hade *fredagsmys* på andra dagar om en av föräldrarna behövde jobba på fredagkvällen vilket skapade begrepp som ”onsdagsfredag” och ”torsdagslördag”. Det visar på att en förhandling hela tiden sker med eller mot vardagens verklighet och villkor. *Fredagsmyset* sker företrädesvis i familjens hem helst utan inblandning från andra människor. Undantaget från detta är våra ensamstående som inte delar denna uppfattning lika hårt som våra kärnfamiljer.

Fredagsmys är lite som julafton. Återkommande rutiner gång på gång oftast endast med den närmaste familjen eller släktingar. En familjehögtid som spelas i olika akter främst för barnen men ändå får de vuxna ut individuell tillfredställelse då de får uppleva barnens glädje och upphetsning över julklappar. På kvällen blir julafton mer som en kravlös fredagkväll och tid finns för föräldrarna att slappna av med en whiskey i soffan. Allt tryggt inramat av det egna hemmets boning eller möjligtvis nära släktingars dito. När någon säger att de ska *fredagsmysa* med familjen ger det en självklar signal om att den personen inte kommer att vara tillgänglig för utomstående. På samma sätt som ingen förväntar sig att någon som firar julafton med sin familj skall vara tillgänglig för någon utomstående.

Fredagsmyset blir som en etappseger och en plåtå där återhämtning kan ske. Vilket verkar behövas då våra familjer berättar om lika tuffa veckor som Aborrebacken i Lidingöloppet är brant. Under *fredagsmyset* stannar ekorrhjulet för några timmar. Familjen tar paus från tankar och funderingar om framtiden. Frågor som hur det ska gå för barnen som vuxna, att man själv vill hinna bli smal inför sommaren, huruvida man borde byta jobb hör inte hemma på *fredagsmyset*. Här gäller här och nu. Bara slappa och bara vara, en slags familje-mindfulness.

Kvällen på fredagen blir som ett ”all inklusive” där det är tydligt att det finns något för allas smaker. Där det övergripande målet är att alla skall bli nöjda men också att föräldrarna är medvetna om att olika saker ska till för att familjemedlemmarna ska kunna spinna som en kollektiv katt.

Familjernas frekventa *fredagsmysande* kan ses som en klar signal till omvärlden att vi sätter familjen men också oss själva som individer främst denna kväll. *Fredagsmyset* är en händelse som skulle kunna liknas vid en förlängd eller något utvidgad vigselring som innefattar individuella aktörer inom familjekollektivet.

Övrig tid anpassar sig människorna till diverse krav som kommer av samhällets många och olika strukturer om hur vi skall bete oss och leva våra liv. Här upplever familjerna det som att de är de själva som styr och sätter agendan. Vilket man så klart kan diskutera om fallet är så eller om det är ännu en norm som vi anpassar oss till?

6.2 Vidare forskning

Vi har i vår undersökning endast talat med föräldrarna i familjerna vilket gör att vi har de vuxnas perspektiv på vad *fredagsmys* betyder för dem. Det skulle vara intressant om vi enbart intervjuade barn för att se *fredagsmys* ur ett barns perspektiv. Det hade även varit intresseväckande att få undersöka hur *fredagsmys* ser ut hos familjer med annat ursprung än svenskt. Kan *fredagsmys* se annorlunda ut och spela andra funktioner för andra familjer än dem vi har i vår undersökning. Vi hade ju två ensamstående föräldrar i vår studie som svarade lite annorlunda än kärnfamiljerna och det hade varit intressant att studerat fler ensamstående för att se om uppfattningen att det är helt okej att umgås med andra på fredagkvällen delas av fler i samma situation. Hur är *fredagsmys* hos familjer som har en sexuell läggning som inte är representerad i vårt urval, ser det likadant ut? *Fredagsmyser* singlar? Och i så fall hur?

Vi skrev i inledningen om att etnologen Jonas Engman (TV4 Nyhetsmorgon, juni 2012) säger att *fredagsmys* är något som främst pågår i kärnfamiljer tillhörande medelklassen. Det gör att vi blir nyfikna på hur de som inte ingår i detta tillbringar sina fredagkvällar. Kan det ändå vara så att de också har någon form av *fredagsmys* på sitt. Kanske vill eller kan de inte identifiera sig med den mediebild som finns av hur *fredagsmys* går till? Eller är det så att de inte kallar det de gör för *fredagsmys*? För kan det verkligen vara så att för familjer som faller utanför medelklassfamiljer fortsätter fredagkvällen som vilken vardagskväll som helst? Eller har det med att göra hur man definierar begreppet *fredagsmys*?

Vi har tidigare i vår uppsats skrivit om *fredagsmysets* rötter som började på 60–70-talet som något av en protest mot de mer borgerliga söndagmiddagarna. (Brembeck, 2012) Detta förvandlades på 80-talet till något som liknar det vi har idag, en företeelse för medelklassens barnfamiljer. (TV4 Nyhetsmorgon, 2012) Kan det vara så att någon annan dag eller händelse kan få samma funktion eller betydelse i framtiden som *fredagsmys* har idag?

7. Referenser

- Antonowsky, Aaron (2005). *Hälsans mysterium*. 2. Utg. Stockholm: Natur och kultur
- Asplund, Johan (1991). *Essä om Gemeinschaft och Gesellschaft*. Göteborg: Korpen
- Bryman, Alan (2012). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber
- Bäck-Wiklund, Margareta & Lundström, Tommy (red) (2009). *Barns vardag – i det senmoderna samhället*. Natur och Kultur, Stockholm. Kap 1, sid 33-37
- Czarniawska, Barbara & Löfgren, Orvar (2012). *Managing Overflow in Affluent Societies*. Kap. 8. New York: Taylor & Francis
- Dalen, Monica (2007): *Intervju som metod*. Malmö: Gleerups Utbildning AB
- Expressen, (2009) *Barnpsykologen: vi behöver fredagsmys*
<http://www.expressen.se/halsa/barnpsykologen-vi-behover-fredagsmys/> 121112
- Expressen, (2009) *Fredagsmys är heligt*
<http://www.expressen.se/halsa/fredagsmys-ar-heligt/> 121112
- Fejes, Andreas & Thorning, Robert (red.) (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Gillham, Bill (2008). *Forskningsintervjun-tekniker och genomförande*. Malmö: Studentlitteratur
- Gillis, John R.(1996). *A world of their own making – myth, ritual, and the quest for family values*. Cambridge: Harvard University Press
- Goffman, Erving (2009). *Jaget och maskerna – en studie i vardagslivets dramatik*. Stockholm: Norstedts
- Greasy, Pete (2008). *Quantitative Data Analysis Using SPSS: an Introduction for Health and Social Science*. Maidenhead: Open University Press
- Johansson, Barbro & Ossiansson, Eva (2012). *Managing the Everyday Health Puzzle in Swedish Families With Children*. Food and Foodways: Explorations in the History and Culture of Human Nourishment, 20:2, 123-145
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. Uppl. Lund: Studentlitteratur
- Larsson, Sam & Lilja, John och Mannheimer, Katarina (red.) (2005) *Forskningsmetoder i socialt arbete*. kap 5. Lund. Studentlitteratur
- Magne Holme, Idar & Krohn Solvang, Bernt (1997). *Forskningsmetodik- om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund. Studentlitteratur

Trost, Jan (2010). *Kvalitativa intervjuer*. 4., [omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Vetenskapsrådet (2002). *Vetenskapsrådets forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning*.

<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> 121123

Wissö, Therése (2012). *Småbarnsföräldrars vardagsliv – omsorg, moral och socialt kapital*. Institutionen för socialt arbete Göteborgs universitet

TV4, (2012) *Nyhetsmorgon*.

http://www.tv4play.se/program/nyhetsmorgon?title=nordiska_museet_ska_kartlagga_svenska_fredagsmyset&video_id=2203242 121112